

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

II. Epitome vitæ Jesu Christi, ex quatuor Evangelistis concinnata; cum
Appendice ex Actis Apostolorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

MARGARITUM SPIRITUALE. II

eos in perpetuam gloriam ipsi claritate suâ superuestiet, dona-
ab origine mundi præparatam se- bitque eis sui fruitionem, & inef-
cum abducat. Ostendet illis glo- fabilem lætitiã atque exulta-
riosam faciem suam sole incom- tionem, sine fine mansuram.
parabiliter splendidiorẽ, & eos

HLUDOWICI BLOSII

MARGARITI
SPIRITVALIS
PARS SECUNDA,

SIVE

EPITOME VITAE
JESU CHRISTI

EX

QUATVOR EVANGELISTIS
CONCINNATA.

ΜΟΝΟΤΕΣΣΑΡΟΝ, sive ex quatuor Evangelis unam
vitæ & mortis CHRISTI Domini narrationem, ad ma-
gnam Evangelicæ Historiæ lucem, quam alii Quadrigam,
alii Concordiam, alii Harmoniam, alii Consensum Evan-
gelistarum appellant, ante Blossum concinnaverunt Theo-
philus, Tatianus, Ammonius, Augustinus, & alii citati à
R. P. Ioanne de la Haye Servio, in Triumpho veritatis ordi-
nati Evangelii quadrige inverte, Admonitione ad Lectorem: post Blossum multi,
qui passim manibus teruntur, Evangelicam istam concordiam Imaginibus, Com-
mentariis, Meditationibus, Patrum sententiis illustraverunt. Cum Blossio vixit
Episcopus Gandensis Cornelius Iansenius, & celeberrimam illam Evangelicam
Concordiam scripsit, quam Cardinalis Baronius Tomo 1. Annalium in Historiã
Vitæ, Mortis & Resurrectionis Christi toties citat & laudat.

CA.

EPYTO-
RUM VI-
TAR
CHRISTE
ANN. 1.

CAPUT I.

Conceptio Salvatoris.

- 1. Angelus Incarnationem Christi annuntias Mariæ.
- 2. Elisabeth visitata à Mariâ.
- 3. Parit Ioannem.
- 4. Monetur Ioseph ab Angelo, ne Mariam dimittat.

1. Gabrielis Archangeli annuntiationis historia Evangelica. Luc. 1.

MISSUS est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph, de domo David, & nomen virginis Maria. Et ingressus Angelus ad eam, dixit: Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei: Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum: Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum, hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum: Quomodo fiet istud? quoniam virum non cognosco. Et respondens Angelus dixit ei: Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute suâ: &

hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab illa Angelus.

Exurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione, in civitatem Iudæ: & intrauit in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Et factum est, ut audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero eius: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth: & exclamavit voce magnâ, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim, ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: & beata quæ credidisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi à Domino. Et ait Maria: Magnificat anima mea Dominum: & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius. Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles. Esurientes implevit bonis: & divites dimisit inanes.

2. Mariæ visitat Elisabetham, & historia visitationis Mariæ. Luc. 1.

SPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN. 1.

inanes. Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiae suae. Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham, & semini eius in saecula. Mansit autem Maria cum illâ quasi mensibus tribus; & reuerfa est in domum suam.

3.
Natiui-
tas Pra-
cursoris,
& Can-
ticum lo-
quentis
Zacha-
riae.
LUC. I.

Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, & peperit filiû. Et audierunt vicini & cognati eius, quia magnificauit Dominus misericordiam suam cum illâ, & congratulabantur ei. Et factum est in die octauo, venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine Patris sui Zachariam. Respondens mater eius, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Ioannes. Et Zacharias Pater eius repletus est Spiritu sancto; & prophetauit dicens: Benedictus Dominus Deus Israël, quia uisitauit, & fecit redemptionem plebis suae. Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum, qui à saeculo sunt, Prophetarum eius. Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos: ad faciendam misericordiam cum Patris nostris, & memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum, quod iurauit ad Abraham Patrem nostrum, daturum se nobis: ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi. In sanctitate & iustitiâ coram ipso, omnibus diebus nostris. Et tu puer, Propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini

ni parare vias eius: ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorum: per viscera misericordiae Dei nostri, in quibus uisitauit nos, oriens ex alto: illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu: & erat in desertis usque in diem ostensionis suae ad Israël.

Christi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater Iesu Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir eius, cum esset iustus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Ioseph fili Dauid, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in eâ natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, & vocabis nomen eius Iesum: ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est à Domino per prophetam, dicentem: Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium: & vocabunt nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum, Nobiscum Deus. Exurgens autem Ioseph à somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit coniugem suam.

4.
Instruitur Ioseph ab Angelo de partu Virginis sponsæ.
Matth. 1.

C

CA-

EPITO-
ME VI-
TAB
CHRISTI
ANN. I.

CAPVT. II.

Natiuitas Christi Domini.

1. Christu natus in stabulo in Bethlehem.
2. Pastoribus ab Angelo nuntiatur.
3. Octauo die circumciditur.
4. A Magis questum & inuentum adoratur.

I.
Ex Au-
gusti de-
creto, Ma-
ria & Io-
seph ve-
niant
Bethle-
hem: ubi
Saluator
natusur.
Luce 1.

FACTVM est autem in diebus il-
lis, exijt edictum à Cæsare
Augusto, vt describeretur vniuer-
sus orbis. Hæc descriptio prima,
facta est à Præsìde Syriæ Cyrino:
& ibant omnes vt profiterentur
singuli in suam ciuitatem. Ascen-
dit autem & Ioseph à Galilæa de
ciuitate Nazareth, in Iudæam in
ciuitatem Dauid, quæ vocatur
Bethlehem, eò quòd esset de do-
mo & familiâ Dauid, vt profite-
retur cum Maria desponsata vxore
prægnante. Factum est autem,
cùm essent ibi, impleti sunt dies
vt pareret. Et peperit filium suum
primogenitum, & pannis eum
inuoluit, & reclinauit eum in
præsepio: quia non erat eis locus
in diuersorio.

2.
Pastores
ab An-
gelo mo-
niti, ve-
niant, se-
stinantes
Iesum
adoratu-
ruri.

Et pastores erant in regione
eadem vigilantes, & custodientes
vigilias noctis super gregem suum.
Et ecce Angelus Domini stetit
iuxta illos, & claritas Dei cir-
cumfulsit illos, & timuerunt ti-
more magno. Et dixit illis An-
gelus: Nolite timere: ecce enim
euangelizo vobis gaudium ma-
gnum, quod erit omni populo:
quia natus est vobis hodie Salua-
tor, qui est Christus Dominus, in
ciuitate Dauid. Et hoc vobis si-
gnum: inuenietis infantem pan-
nis inuolutum, & positum in
præsepio. Et subito facta est cum

Angelo multitudo militiæ cæ-
lestis, laudantium Deum, & di-
centium: Gloria in altissimis Deo:
& in terra pax hominibus bonæ
voluntatis. Et factum est, vt dis-
cesserunt ab eis Angeli in cælum,
pastores loquebantur ad invicem:
Transeamus usque Bethlehem,
& videamus hoc verbum, quod
factum est, quod Dominus ostendit
nobis. Et venerunt festinan-
tes: & invenerunt Mariam, & Jo-
seph, & infantem positum in præ-
sepio. Videntes autem, cogno-
verunt de verbo quod dictum e-
rat illis de puero hoc. Et omnes,
qui audierunt, mirati sunt, & de
his, quæ dicta erant à pastoribus
ad ipsos. Maria autem conserva-
bat omnia verba hæc, conferens
in corde suo. Et reversi sunt pa-
stores, glorificantes & laudantes
Deum, in omnibus quæ audie-
rant & viderant, sicut dictum est
ad illos.

Et postquam consummati sunt
dies octo, ut circumcideretur
puer, vocatum est nomen eius Je-
sus, quod vocatum est ab Angelo
prius quàm in utero concipere-
tur.

3.
Puer cir-
cuncisus
vocatur
Iesum.
Luce 1.
Math. 1.

Cùm ergo natus esset Iesus in
Bethlehem Juda in diebus Hero-
dis Regis, ecce Magi ab Oriente
venerunt Jerosolymam, dicen-
tes: Ubi est qui natus est Rex Ju-
dæorum? vidimus enim stellam
ejus in Oriente, & venimus ado-
rare eum. Audiens autem Hero-
des Rex, turbatus est, & omnis
Jerosolyma cum illo. Et congre-
gans

4.
Magi cũ
muneri-
bus qua-
runt Ie-
sum Re-
gem, &
Historia
Epipha-
niæ.
Math. 2.

EPITOM
MA VI
TAR
CHRIST
ANN. 1.

gans omnes principes sacerdotū,
& Scribas populi, sciscitabatur
ab eis ubi Christus nasceretur. At
illi dixerunt ei: In Bethlehem Ju-
dæ: sic enim scriptum est per Pro-
phetam: Et tu Bethlehem terra
Juda, nequaquam minima es in
principibus Juda: ex te enim exiet
dux, qui regat populum meum
Israel. Tunc Herodes clam voca-
tis Magis, diligenter didicit ab eis
tempus stellæ, quæ apparuit eis:
& mittens eos in Bethlehem, di-
xit: Ite, & interrogate diligenter
de puero: & cum inueneritis, re-
nuntiate mihi, ut & ego veniens
adorem eum. Qui cum audissent
Regem, abierunt, & ecce stella,
quam viderant in Oriente, ante-
cedebat eos, usquedum veniens
staret supra, ubi erat puer. Vi-
dentes autem stellam, gavisi sunt
gaudio magno valde. Et intran-
tes domum, invenerunt puerum
cum Maria matre ejus, & proci-
dentes adoraverunt eum: & aper-
tis thesauris suis obtulerunt ei
munera, aurū, thus, & myrrham.
Et responso accepto in somnis ne
redirent ad Herodem, per aliam
viam reversi sunt in regionem
suam.

CAPUT III.

*Maria Purificatio, & Christi ob-
latio in templo.*

1. Iesus in templo seditur offerturq; Patri.
2. Et à justo Simone.
3. Atque ab Anna prophetissa agnoscitur.

1.
Maria
mater &
puer Je-

ET postquam impleti sunt dies
purgationis Mariæ secundum
legem Moyfi, tulerunt Jesum in
Jerusalem, ut sifterent eum Do-

mino, sicut scriptum est in lege
Domini: Quia omne masculi-
num adaperiens vulvam, sanctum
Domino vocabitur. & vt darent
hostiam secundum quod dictum
est in lege Domini, par turturū,
aut duos pullos columbarum.

Et ecce homo erat in Jerusa-
lem, cui nomen Simeon, & homo
iste iustus, & timoratus, expe-
ctans consolationem Israel, &
Spiritus sanctus erat in eo. Et re-
sponsum acceperat à Spiritu san-
cto, non visurum se mortem,
nisi prius videret Christum Do-
mini. Et venit in spiritu in tem-
plum. Et cum inducerent puerū
Jesum parentes ejus, ut facerent
secundum consuetudinem legis
pro eo: & ipse accepit eum in ul-
nas suas, & benedixit Deum, &
dixit: Nunc dimittis servum tuū
Domine, secundum verbum tuū
in pace: quia viderunt oculi mei
salutare tuum, quod parasti ante
faciem omnium populorum; lu-
men ad revelationem gentium,
& gloriam plebis tuæ Israel. Et
erat pater ejus & mater miran-
tes super his, quæ dicebantur de
illo. Et benedixit illis Simeon,
& dixit ad Mariam matrem ejus:
Ecce positus est hic in ruinam, &
in resurrectionem multorum in
Israel; & in signum cui contradi-
cetur: & tuam ipsius animam per-
transibit gladius, ut revelentur
ex multis cordibus cogitationes.

Et erat Anna prophetissa, filia
Phanuel, de tribu Aser: hæc pro-
cesserat in diebus multis, & vixe-

su in
templo.
Lucæ 2.

2.
Simeon
senex
agnoscit
Salvato-
rem, &
cavit can-
ticum.

3.
Anna
prophetis-
sa confi-
retur Re-
demptorē

EPITO-
ME VI-
TAB
CHRISTI
ANN. II

rat cum viro suo annis septem à virginitate sua. Et hæc vidua usque ad annos octogintaquatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis & obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc ipsa horâ superveniens, confitebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus, quæ expectabant redemptionem Israel.

CAPUT IV.

Fuga in Ægyptum. Inventio in templo.

1. Ioseph cum Iesu & Maria fugit in Ægyptum.
2. Infantes occiduntur ab Herode.
3. Ioseph redit monitu Angeli.
4. Iesu anno ætatis duodecimo in templo à parentibus inventus, reducitur in Nazareth.

1. ANGELUS autem Domini apparuit in somnis Ioseph, dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim, ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum. Qui consurgens, accepit puerum & matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum. Et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem: Ex Ægypto vocavi filium meum.

2. Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde, & mittens omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus, à bimatu & infra, secundum tempus quod exquisierat à Magis. Tunc imple-

tum est quod dictum est per Ieremiam Prophetam dicentem: Vox in Rama audita est, ploratus & ululatus multus: Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non sunt.

Defuncto autem Herode, ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph in Ægypto, dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in terram Israel: defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui consurgens, accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israël. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæâ, p̄ Herode patre suo, timuit illò ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ. Et veniens habitavit in civitate, quæ vocatur Nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per Prophetas: Quoniam Nazaræus vocabitur. Puer autem crescebat, & confortabatur, plenus sapientia: & gratia Dei erat in illo.

Et ibant parentes ejus per omnes annos in Ierusalem, in die solemnium Paschæ. Et cum factus esset annorum duodecim, ascendit illis Ierusalem secundum consuetudinem diei festi, consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Exiit immanentes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factum

3.
Ioseph
monitu
iterum
ab Ange-
lo redit
in Galili-
lam.
CHRISTI
AN. VII.

Luc. 2.

4.
Iesu
duodenis
à paren-
tibus per-
ditur &
inveni-
tu, &
usque ad
trigesimū
annum in
obedi-
tia vivit

CHRISTI
AN. XII.

EPITO-
ME VI-
TAR
CHRISTI.
ANN. I.
II. VII.
XII. XXX

atum est, post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientiâ, & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.

CAPIT V.

Baptismus Christi. Jejunium. Prima vocatio discipulorum.

1. Ioannes Baptista prædicat penitentiam.
2. Turbis, Publicanis, & militibus.
3. Testatur Christi excellentiam.
4. Iesum ad se venientem baptizat.
5. Iesus jejunat, post jejunium tentatur.
6. Prima vocatio discipulorum, Andrea & Petri.
7. Philippi & Nathanaëli.

1. **A**NNO autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæâ, Tetrarchâ autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus Tetrarchâ Iturææ & Trachonitidis regionis, & Lyfaniâ Abilinæ Te-

trarchâ, sub principibus sacerdotum Annâ & Caiphâ, factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans & dicens: Pœnitentiam agite; appropinquavit enim regnum cælorum. Hic est enim, qui dictus est per Isaiam Prophetam, dicentem: Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Ipse autem Joannes habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem ejus erat locustæ, & mel silvestre. Tunc exhibat ad eum Jerosolyma, & omnis Judæa, & omnis regio circa Jordanem; & baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua. Dicebat ergo ad turbas: Facite fructus dignos pœnitentiæ. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.

Et interrogabant eum turbæ, dicentes: Quid ergo faciemus? Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas, similiter faciat. Venerunt autem & publicani ut baptizarentur, & dixerunt ad illum: Magister, quid faciemus? At ille dixit ad eos: Nihil amplius, quàm quod constitutum est vobis, faciatis. Interrogabant autem eum & milites, dicentes: Quid facie-

rentiâ se prædicanda.
CHRISTE
AN. XXX
Luc. 3.
Math. 3.

Lucæ 3.

2.
Dat monita pœnitentiæ turbis, Publicanis.

& militibus.

PRIMO
AN VI
TAV
CHRISTI
AN. XXX.
XXXI.

mus & nos? Et ait illis. Neminem concutiatis, neque calumniam faciatis; & contenti estote stipendiis vestris.

3.
Testificatur de Christo: baptis- mumque ejus suo baptismo praefert.

Existimante autem populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Ioanne, ne fortè ipse esset Christus; respondit Ioannes, dicens omnibus: Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me post me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus. Ipte vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni. Cujus ventilabrum in manu ejus, & purgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans evangelizabat populo.

4.
Profite- sur Chri- stum Re- dempto- rem pec- catorum, & eum baptizat
Matc. 1.
Math. 3.
Ioan. 1.
Math. 3.

Et factum est, in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ in Iordanem ad Ioannem, ut baptizaretur ab eo. Et vidit Ioannes eum venientem ad se, & ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et prohibebat eum dicens: Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Respondens autem Iesus, dixit ei: Sine modò, sic enim decet nos imple- re omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem Iesus, confestim ascendit de aqua: & ecce aperti sunt ei cæli, & descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Et ecce vox facta est de cælis dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui. Et ipse Iesus erat

Lucæ 3.

incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Ioseph. Et testimonium perhibuit Ioannes, dicens: quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cælo, & mansit super eum. Et qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto. Et ego vidi, & testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.

Iesus autem plenus Spiritu sancto, regressus est à Iordane, & ductus est à spiritu in desertum. Et erat in deserto quadraginta diebus & quadraginta noctibus, & tentabatur à satana, eratque cum bestiis. Et nihil manducavit in diebus illis. Et consummatis illis, esuriit. Et accedens tentator dixit ei: Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit: Scriptum est, Nò in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, & statuit eum super pinnaculum templi, & dixit ei: Si Filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: quia Angelis suis mandavit de te, & in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Iesus: Rursum scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde: & ostendit ei omnia regna mundi, & glo-

5.
Christum
jejunat 3
in deser-
to dies
quadra-
ginta.
Lucæ 4.
Math. 4.
Mart. 1.

Luc. 4.
Math. 4.
Tentatur
à diabolo
ter, & eis
profligato

riam

EPITO-
MA VI-
TAB
CHRISTI
A N. XXX.
XXXI.

riam eorum, & dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Iesus: Vade sathana: scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Tunc reliquit eum diabolus: & ecce Angeli accesserunt, & ministrabant ei.

6.
Baptista docet discipulos suos, Christum esse Messiam: duo sequuntur Iesum.
Ioan. 1.

Quadam autem die, stabat Iohannes, & ex discipulis ejus duo. Et respiciens Iesum ambulans, dicit: Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, & secuti sunt Iesum. Conversus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid quaeritis? qui dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur interpretatum, Magister) ubi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant à Iohanne, & secuti fuerant eum. Invenit hic primum fratrem suum Simonem, & dicit ei: Invenimus Messiam, (quod est interpretatum, Christus.) Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus, dixit: Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephias, quod interpretatur Petrus.

7.
Philippus vocatur, sequitur Iesum.

In crastinum voluit exire in Galileam, & invenit Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere me. Erat autem Philippus à Bethsaida, civitate Andreae & Petri. Invenit Philippus Nathanaël, & dicit ei: quem scripsit Moyses in lege, &

Prophetae, invenimus Iesum filium Ioseph à Nazareth. Et dicit ei Nathanaël: A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus: Veni, & vide. Vidit Iesus Nathanaël venientem ad se, & dicit de eo: Ecce verè Israëlita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanaël. Unde me nosti? Respondit Iesus, & dixit: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanaël, & ait: Rabbi, tu es filius Dei, tu es Rex Israël. Respondit Iesus, & dixit ei: quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis: majus his videbis.

Philippus adducit Nathanaëlem.

CAPUT VI.

Prima miracula. Secunda vocatio discipulorum.

1. Iesu mutat aquam in vinum in nuptiis.
2. Ejicit à templo vendentes & ementes.
3. Mulieri Samaritana inuorescit.
4. sanat à febre filium Reguli.
5. Habitat in Capharnaum, prædicat regnum Dei.
6. Vocat à navi quatuor discipulos.
7. Circumit totam Galileam docens in Synagogis, & miracula patrans.

POSTEA nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & erat mater Iesu ibi. Vocatus est autem & Iesus, & discipuli ejus, ad nuptias. Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: Vinum non habent. at dicit ei Iesus: quid mihi & tibi est mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris: quodcumque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydræ sex positæ secundum purifi-

I. Iesu vocatur, interest nuptiis. Ioan. 2.

Intercedit mater pro vine.

EPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXI.

Convertit
Christus
aquam in
vinum.

2.
Venit
Caphar-
naum.

Ascendit
Ierosoly-
mam.

Negotia-
tores eji-
erunt ex tem-
plo, &
disputat
de tem-
plo corpo-
ris sui.

cationem Iudæorum, capientes
singuli metretas binas vel ternas.
Dicit eis Iesus: Implete hydrias
aquâ. Et impleverunt eas usque
ad summum. Et dicit eis Iesus:
Haurite nunc, & ferte architricli-
no. Et tulerunt. Ut autem gu-
stavit architriclinus aquam vi-
num factam, & non sciebat unde
esset, ministri autem sciebant, qui
hauserant aquam: vocat spon-
sum architriclinus, & dicit ei:
Omnis homo primum bonum
vinum ponit, & cum inebriati
fuerint, tunc id quod deterius est:
tu autem servasti bonum usque
adhuc. Hoc fecit initium signo-
rum Iesus in Cana Galilææ, &
manifestavit gloriam suam, &
crediderunt in eum discipuli ejus.

Post hæc descendit Caphar-
naum ipse, & materejus, & fra-
tres ejus, & discipuli ejus: & ibi
manserunt non multis diebus.
& propè erat Pascha Iudæorum,
& ascendit Iesus Ierosolymam: &
invenit in templo vendentes bo-
ves, & oves, & columbas, & nu-
mularios sedentes. Et cum fecis-
set quasi flagellum de funiculis,
omnes eiecit de templo, oves
quoque, & boves; & numulario-
rum effudit æs, & mensas subver-
tit. Et his, qui columbas vende-
bant, dixit: Auferte ista hinc, &
nolite facere domum Patris mei,
domum negotiationis. Recordati
sunt verò discipuli ejus quia
scriptum est: Zelus domus tuæ
comedit me. Responderunt ergo
Iudæi, & dixerunt ei: Quod si-

gnum ostendis nobis quia hæc fa-
cis? Respondit Iesus, & dixit eis:
Solvite templum hoc, & in tri-
bus diebus excitabo illud. Dixe-
runt ergo Iudæi: Quadraginta &
sex annis ædificatum est templum
hoc, & tu in tribus diebus excita-
bis illud? Ille autem dicebat de
templo corporis sui. Cum ergo
resurrexisset à mortuis, recordati
sunt discipuli eius, quia hoc dice-
bat: & crediderunt Scripturæ, &
sermoni, quem dixit Iesus. Cum
autem esset Ierosolymis in Pascha
in die festo, multi crediderunt in
nomine eius, videntes signa eius
quæ faciebat.

Et reliquit Iesus Iudæam, &
abiit iterum in Galilæam. Opor-
tebat autem eum transire per Sam-
ariam. Venit ergo in civitatem
Samaritæ, quæ dicitur Sichar, iux-
ta prædium, quod dedit Iacob fi-
lio suo. Erat autem ibi fons Ia-
cob. Iesus ergo fatigatus ex iti-
nere, sedebat sic supra fontem.
Hora erat quasi sexta. Venit mu-
lier de Samaria haurire aquam.
Dicit ei Iesus. Da mihi bibere.
(Discipuli enim eius abierant in
civitatem, ut cibos emerent.) Di-
cit ergo ei mulier illa Samarita-
na: Quomodo tu, Iudæus cum sis,
bibere à me possis, quæ sum mu-
lier Samaritana? non enim co-
utuntur Iudæi Samaritanis. Re-
spondit Iesus, & dixit ei: Si sci-
res donum Dei, & quis est, qui di-
cit tibi, Da mihi bibere; tu forsitan
petisses ab eo, & dedisset tibi
aquam vivam. Dicit ei mulier:

Domine,

3.
Iesu
cum Sa-
marita-
na collo-
quitur.
Ioan. 4.

Instruit
eam de
potu a-
qua vi-
væ.

EPITOME
VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXI.

Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est; unde ergo habes aquam vivam? Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus, & dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Dicit ad eum mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus: Vade, voca virum tuum, & veni huc. Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum. Dicit ei Jesus: Bene dixisti, quia non habeo virum: quinque enim viros habuisti, & nunc quæ habes, non est tuus vir; hoc verè dixisti. Dicit ei mulier: Domine, video quia Propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis, quia Jerosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Iesus: Mulier, crede mihi, quia veniet hora, quando neque in monte hoc, neque in Ierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudæis est. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet

adorare. Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus. Cùm ergo venerit ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Iesus: Ego sum, qui loquor tecum. Et continuo venerunt discipuli ejus: & mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit: quid quæris? aut quid loqueris cum ea? Reliquit ergo hydriam suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus: Venite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci. numquid ipse est Christus? Exierunt ergo de civitate, & veniebant ad eum. Interea rogabant eum discipuli, dicentes: Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad invicem: Numquid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Iesus: Meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis: quia dixit mihi omnia quæcumque feci. Cùm venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multò plures crediderunt in eum propter sermonem ejus. Et mulieri dicebant: quia non jam propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est verè Salvator mundi.

Declarat
ei se esse
Messiam.

Mulier
evangelizat
Christum.

Cibus
et potus
Christi
salus ani-
marum.

Credunt
in eum
Samaritani.

Dicit se-
creta pri-
orū vita
ipsius.

Docet ad
orationē
Dei in
spiritu &
veritate.

D

Post

SPITOM
DE VI-
TAR
CHRISTI
ANN.
XXXI.

4.
Iesus re-
dit in Ga-
lilæam,
ubi san-
nat filium
Reguli.

Post duos autem dies exiit inde, & abiit in Galilæam. Exceperunt ergo eum Galilæi, cum omnia vidissent quæ fecerat Ierosolymis in die festo: & ipsi enim venerant ad diem festum. Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset, quia Iesus adveniret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum ut descenderet, & sanaret filium eius: incipiebat enim mori. Dixit ergo Iesus ad eum: Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum Regulus: Domine, descende priusquam moriatur filius meus. Dicit ei Iesus: Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermone quem dixit ei Iesus, & ibat. Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, & nuntiaverunt dicentes, quia filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerit. Et dixerunt ei: quia heri hora septimâ reliquit eum febris. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus, Filius tuus vivit: & credidit ipse, & domus eius tota.

Regulus
cum tota
domo sua
credit in
Christum.

5.
Iesu in
Capharna-
um præ-
dicat re-
gnum ce-
lorum per
penitenti-
am ob-
tinendū.
Math. 4

Jesus autem, relicta civitate Nazareth, venit & habitavit in civitate Capharnaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthalim: ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam: Terra Zabulon, & terra Nephthalim, via maris trans Iordanem, Galilæa gentium, populus qui se-

debat in tenebris, vidit lucem magnam: & sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis. Exinde coepit Iesus prædicare, & dicere: Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum.

Ambulans autem Iesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare (erant enim piscatores) & ait illis: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo, relictis retibus, secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.

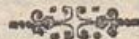
Et circuibat Iesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, & prædicans Evangelium regni: & sanans omnem languorem, & omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, & obtulerunt ei omnes malle habentes, variis languoribus & tormentis comprehensos, & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos.

6.
Secunda
vacatio
Petri &
Andree.

Iacobi &
Ioannus.

7.
Evangelizatio
in Galilæa
Curat
gro.

Dæmoniacos
liberat.

CAPUT VII.

Miracula. Vocatio Matthæi.

1. Iesu immundum spiritum expellit.
2. Socrum Simonis a febre liberat.
3. Sedat tempestatem imp. rio.
4. Curat in regione Gerasenorum duos damo-
niacos.
5. Sanat paralyticum.
6. Vocat Matthæum.

Y. *Christus ejicit im-
mundum
spiritum,
qui ipse
fateba-
tur Mes-
siam.*
Luc. 4.

ET descendit in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis. Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. Et in Synagoga erat homo habens demonium immundum, & exclamavit voce magna, dicens: Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei. Et increpavit illum Iesus, dicens: Obmutescere, & exi ab eo. Et cum projecisset illum demonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit. Et factus est pavor in omnibus, & colloquebantur ad invicem, dicentes: quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis spiritibus, & exeunt? Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

2. *Sanat so-
crum Si-
monis a
febre, so-
lo impe-
rio.*

**Alios ite-
m agra-
s &
demoni-
acas.**

Surgens autem Iesus de Synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: & rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam, imperavit febre: & dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, du-

cebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, curabat eos. Exhibant autem dæmonia à multis, clamantia & dicentia: Quia tu es filius Dei. Et increpans, non sinebat ea loqui.

Factum est autem in una die-
rum, & ipse ascendit in navicu-
lam, & discipuli ejus, & ait ad il-
los: Transfretemus trans stagnū.
Et ecce, navigantibus illis, motus
magnus factus est in mari, ita ut
navicula operiretur fluctibus: ip-
se verò erat in puppi super cervi-
cal dormiens. Et accesserunt ad
eum discipuli ejus, & suscitave-
runt eum, dicentes: Domine, sal-
va nos, perimus. Et dicit eis Ie-
sus: Quid timidi estis, modicæ fi-
dei? Tunc surgens imperavit
ventis & mari, & facta est tran-
quillitas magna. Porro homines
mirati sunt, dicentes: Qualis est
hic; quia venti & mare obediunt
ei?

Et cum venisset Iesus trans fre-
tum in regionem Gerasenorum,
occurrerunt ei duo habentes dæ-
monia, demonum exeun-
tes, sævi nimis, ita ut nemo pos-
set transire per viam illam. Et ec-
ce clamaverunt, dicentes: Quid
nobis & tibi, Iesu Fili Dei? Veni-
sti huc ante tempus torquere nos?
Erat autem non longè ab illis grex
multorum porcorum pascens.
Dæmones autem rogabant eum
dicentes: Si ejicis nos hinc, mitte
nos in gregem porcorum. Et ait
illis: Ite. At illi exeuntes abie-
runt in porcos. Et ecce impetu
abiit

3.
*Solo ver-
bo tem-
pestatem
sedat.*
Luc. 8.
Math. 8.
Mar. 4.

4.
*Liberat
Gerafe-
norum
duos da-
moniacos*

*Permit-
tit demo-
nes in
porcos
ingredi.*

SPITOMES VI-TAR CHRISTI ANN. XXXI.

Lucz 8.

In Capharnaum suraturalyticu. Math. 9. Marc. 2.

abiiit totus grex per præceps in mare : & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt, & venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, & de eis qui demonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit obviam Iesu. Et viso eorogabant, ut transiret à finibus eorum, quia magno timore tenebantur.

Iesus autem ascendens navim, reversus est, & transfreravit : & iterum intravit Capharnaum. Et auditum est, quodd in domo esset, & convenerant multi, ita ut non caperet neque ad januam, & loquebatur eis verbum. et venerunt ad eum ferentes paralyticu, qui à quatuor portabatur. et cum non possent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat : & patefacientes, submiserunt grabatum, in quo paralyticus jacebat. Cum autem vidisset Iesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua. Erant autem illic quidam de Scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis: quid hic sic loquitur? blasphemat. quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? quo statim cognito Iesus spiritu suo, quia sic cogitarent intra se, & dicit illis: quid ista cogitatis in cordibus vestris? quid est facilius, dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata; an dicere: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula? Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait

probat se peccata remittere posse.

paralytico) tibi dico: Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. Et statim surrexit ille, & sublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut mirarentur omnes, & honorificarent Deum, dicentes: quia nunquam sic vidimus.

Paralyticus tibi grabatum suum, & ambulat.

Et egressus est rursus ad mare, omnifq; turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et cum inde transiret, vidit hominem sedentem in telonio, Matthæum nomine. Et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est, discumbente eo in domo, ecce multi Publicani & peccatores venientes, discumbebant cum Iesu, & discipulis ejus. Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus. Quare cum publicanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Iesus audiens, ait: Nō est opus valentibus medicus, sed malè habentibus. vntes autem, discite quid est: Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores.

6. Vocat Iesum Itham i telonio. Math. 9.

Manducat cum publicanus & peccatoribus.

CAPUT VIII.

Varia miracula.

1. Iesu mulierem profusorio sanguinis laborantem curat.
2. Filiam Archisynagogi in vitam resuscitat.
3. Duobus cæcū visum restituit.
4. Mutum à demonio liberat.
5. sanat aridam manum.
6. Mansuetudo & patientia Christi inter tot miracula.

ET venit quidā de Archisynagogis nomine Iairus: & videns eum, procidit ad pedes eius, & deprecabatur eum multum, dicens:

1. Hamorrhœissæ factu sanatur. Marc. 5.

EPITOME
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXI. ET
XXXII.

cens: Quoniam filia mea in extre-
mis est: Veni, impone manum
tuam super eam, ut salva sit, & vi-
vat. Et abiit cum illo: & seque-
batur eum turba multa, & com-
primebant eum. Et mulier quæ
erat in profluvio sanguinis annis
duodecim, & fuerat multa per-
pessa à compluribus medicis, &
erogaverat omnia sua, nec quid-
quam profecerat, sed magis dere-
rius habebat; cùm audisset de Ie-
su, venit in turba retrò, & tetigit
vestimentum ejus. dicebat enim:
Quia si vel vestimentum ejus te-
tigero, salva ero. Et confestim
siccatu est fons sanguinis ejus: &
sensit corpore quia sanata esset à
plagâ. Et statim Iesus in semet-
ipso cognoscens virtutem, quæ
exierat de illo, conversus ad tur-
bam, aiebat: Quis tetigit vesti-
menta mea? Et dicebant ei disci-
puli sui: Vides turbam comprimen-
tem te, & dicis: Quis me teti-
git? Et circumspiciebat videre
eam, quæ hoc fecerat. Mulier ve-
rò timens & tremens, sciens quod
factum esset in se, venit & proci-
dit ante eum, & dixit ei omnem
veritatem. Ille autem dixit ei: Fi-
lia, fides tua te salvam fecit: vade
in pace, & esto sana à plaga tua.

2. Adhuc eo loquente, veniunt
ab Archisynagoga, dicentes: Quia
filia tua mortua est, quid ultra
vexas Magistrum? Iesus autem,
audito verbo quod dicebatur, ait
archisynagogo: Noli timere, tan-
tummodò crede. Et non admisit
quemquam se sequi, nisi Petrum,

& Jacobum, & Joannem fratrem
Jacobi. Et veniunt in domum
Archisynagogi. Et videt tumul-
tum, & flentes, & ejulantes mul-
tùm. Et ingressus ait illis: Quid
turbamini, & ploratis? puella nò
est mortua, sed dormit. Et irride-
bant eum. Ipse verò, eiecit om-
nibus, assumit patrem & matrem
puellæ, & qui secum erant, & in-
greditur vbi puella erat jacens.
Et tenens manum puellæ, ait illi:
Thalita cumi, quod est interpre-
tatum: Puella (tibi dico) surge. Et
confestim surrexit puella, & am-
bulabat: erat autem annorum
duodecim. Et obstupuerunt stu-
pore magno. Et præcepit illis ve-
hementer, ut nemo id sciret: &
dixit dare illi manducare. Et exiit
fama hæc in universam terram.

Et transeunte inde Jesu, secuti
sunt eum duo cæci, clamantes &
dicentes: Miserere nostri, fili Da-
vid. Cùm autem venisset domũ,
acceserunt ad eum cæci. Et dicit
eis Iesus: Creditis quia hoc pos-
sum facere vobis? Dicunt ei: Uti-
que Domine. Tunc tetigit oculos
eorum, dicens: Secundum fidem
vestram fiat vobis. Et aperti sunt
oculi eorum: & comminatus est
illis Iesus, dicens: Videte, ne quis
sciat. Illi autem exeuntes, diffa-
maverunt eum in tota terra illa.

Egressus autem illis, ecce ob-
tulerunt ei hominem mutum, dæ-
monium habentem. Et eiecit dæ-
monio, locutus est mutus, & mi-
rata sunt turbæ, dicentes: Num-
quam apparuit sic in Israël. Pha-
risæi

Math. 9

3.
Restituit
visum
duobus
cæcis ip-
sum con-
fidenti-
bus.

4.
Dæmoni-
acum mu-
tum san-
nat, &
loquelam
ei reddit.

PHARISÆI autem dicebant: In principe dæmoniorum ejicit dæmones.

Factum est autem ut intraret Sabbato in Synagogam, & doceret. Et erat ibi homo, & manus ejus dextra erat arida. Observabant autem Scribæ & Pharisæi, si in Sabbato curaret; & interrogabant eum, dicentes: Si licet Sabbatis curare? ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, & si ceciderit hæc Sabbatis in foveam, nonne tenebit & levabit eam? Quantò magis melior est homo ove? Itaque licet Sabbatis benefacere. Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit, & restituta est sanitati sicut altera. Exeuntes autem Pharisæi, consilium faciebant adversus eum, quomodo perderent eum.

6. Jesus autem sciens recessit inde, & secuti sunt eum multi, & curavit eos omnes: & præcepit eis ne manifestum eum facerent. Ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam, dicentem: Ecce puer meus, quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ meæ. Ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus nuntiabit. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus. Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victoriam iudicium: & in nomine ejus gentes sperabunt.

CAPUT IX.

Salutaria monita, quibus Iesus tamen in monte, quàm in aliis locis discipulos suos, nosque omnes sacratissimo ore suo instituit ad bene beatè vivendum.

1. Electio duodecim Apostolorum. Otto Beatitudines.
2. Iustitia superabundans Christianorum.
3. Bonum pro malo reddendum.
4. Docemur aizare inimicos.
5. Iustitiam coram Deo facere, non ut videamur ab hominibus.
6. Oratio in abscondito: Oratio Dominica.
7. Avaritia cavenda: thesaurizandum in celo.
8. Sollicitudo crastini in Deum rejicienda.
9. Neminem judicare licet.
10. Cum perseverantia petendum à Deo, quod opus est.
11. Per angustam portam, non per latam viam iter est in celum.
12. Iugum Christi.
13. Christus lux, via, veritas, & vita: panis verus & vivus: pastor bonus.
14. Christus Salvator mundi à Patre ex amore datus.
15. Prudens simplicitas in persecutionibus.
16. Sequi Christum, omnibus pro illo dimissis, consulitur.
17. Vigilandum. Otiosi verbi ratio reddenda.
18. Lux vestra luceat coram hominibus. Servos inutiles nos putemus. Retributio finalis cogitanda.
19. Domus fundata super arenam, super petram.
20. Sapientia Dei parvulè revelatur.

FACTUM est autem in illis diebus, exiit Iesus in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos: & elegit duodecim ex ipsis (quos & Apostolos nominavit) Simonem, quem cognominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum, & Joannem, Philippum, & Bartholomæum, Matthæum, & Thomam, Jacobum Alphæi, & Simonem

nem

PHARISÆI
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXII.

5.
In Sab-
bato ma-
num ari-
dam cu-
rat.
Luc. 6.
Matth.
22.

Probat
quodam
opum pos-
se in Sab-
bato fieri.

Conspira-
tio pha-
risæorum.

6.
Alii a-
groci cu-
rantur.

Mansue-
tudo Chri-
sti Isaiæ
vaticinio
compro-
bata.

1.
Duode-
cim Apo-
stolos ex
omni nu-
mero dis-
cipulorum
seligit.
Luc. 6.

SPITIO-
ME VI-
TAE
CHRISTI.
ANN.
XXXII.
Ofto bea-
titudines
via.
Math. 5.

né qui vocatur Zelotes, & Judam Iacobi, & Iudá Iscariotem, qui fuit proditor. Et aperiens os suum, docebat eos, dicens: Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent: quoniam ipsi cõsolabuntur. Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quoniam ipsi Deũ videbunt. Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum. Beati estis cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos, mentientes, propter me: gaudete, & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis.

2.
Superabundans iustitia Christianorum supra Pharisæos.

Dico autem vobis, quia nisi abundaverit iustitia vestra plus quã Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum. Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaberis. Ego autem dico vobis, quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

3.
Reddendum bonum pro malo plena condonatione. Luc. 6.

Audistis quia dictum est: Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, nõ resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram. Et

prout vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis similiter. Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te: relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.

Math. 5.

Dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, benedicite maledicentibus vobis, & orate pro persecutibus & calumniãtibus vos: ut sitis filii Patris vestri qui in cælis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos.

4.
Inimici diligendi. Luc. 6. Math. 5.

Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in cælis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tubã canere antete, sicut hypocritæ faciunt in synagogis, & in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sit eleemosyna tua in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

5.
Iusti apud patrem corã Deo, non ut videamur ab hominibus. Math. 6.

Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuũ,

6.
Modus orandi, non publice, sed in occulto.

&

SPITO-
ME VI-
TAR
CHRISTI
ANN.
XXXII.
Oratio
Domini-
640

& clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito : & Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Sic autem vos orabitur: Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum super substantialiam da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo, Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester cælestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.

7.
Detesta-
tio avari-
tiae.
Mar. 10
Luc. 12.

Filioli, difficile est confidentes in pecuniis in regnum Dei introire. Videte, & cavete ab omni avaritia. Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit: & cogitabat intra se, dicens: Quid faciam, quia non habeo quò congregem fructus meos? Et dixit: hoc faciam, destruam horrea mea, & majora faciam: & illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, & dicam animæ meæ: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti, cujus erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives. Nolite thesaurizare vobis thesauros in ter-

Thesau-
rizandū
non huic
mundo,
sed cælo.
Math. 6

ra, ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt, & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo: ubi neque ærugo neque tinea demolitur: & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cortium. Non potestis Deo servire & mammonæ.

Nolite solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum Dei, & iustitiæ eius, & hæc omnia adiicientur vobis. Nolite timere pusillis grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.

Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini. In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine, eiiciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita eiice primum trabem de oculo tuo, & tunc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui.

Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit invenit: & pulsanti aperietur. Si vos, cum sitis mali, nostis bona dare

8.
Ne sitis
solliciti
in crasti-
num.
Luc. 11.

9.
Nolite
iudicare.
Luc. 6.
Math. 7.

A seipso
incipere
dicendum.

10.
Petendū
à Deo
perseveranter.
Luc. 11.

Epitome data dare filiis vestris : quanto magis Pater vester de cælo dabit spiritum bonum petentibus se? Omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis.

11. Intrate per angustam portam : quia lata porta , & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam.

8. Quam angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam ; & pauci sunt , qui inveniunt eam ! Non omnis , qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum : sed qui facit voluntatem Patris mei , qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum.

12. Venite ad me omnes , qui laboratis & onerati estis , & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos , & discite à me , quia mitis sum, & humilis corde : & inveniatis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. Qui major est in vobis, fiat sicut junior : & qui præcessor est , sicut ministrator. Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.

13. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me , non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Ego sum via , & veritas , & vita. Nemo venit ad Patrem , nisi per me. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur : & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet. Ego sum panis vitæ. Qui venit ad me , non esuriet : & qui credit in me , non sitiet unquam. Ego sum panis vivus, qui

de cælo descendit. Si quis manducaverit ex hoc pane , vivet in æternum. Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus. Qui manducat meam carnem , & bibit meum Sanguinem , in me manet , & ego in illo. Verba , quæ ego locutus sum vobis , spiritus & vita sunt. Ego sum pastor bonus , & animam meam pono pro ovibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt , & ego cognosco eas, & sequuntur me, & ego vitam æternam do eis : & non peribunt in æternum , & non rapiet eas quisquam de manu mea.

Sic Deus dilexit mundum , ut Filium suum unigenitum daret : ut omnis qui credit in eum , non pereat , sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum , ut judicaret mundum , sed ut salvetur mundus per ipsum. Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendantur?

Ego elegi vos , & posui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat. Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Ad præsidēs & ad reges ducemini propter me. Nolite tunc cogitare , quomodo aut quid loquamini : dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini : non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. Eritis odio omnibus propter nomen meum : qui autem perseveraverit usque in finem , hic salvus erit.

Pastor bonus. Ioan. 10.

14. *Ioan. 3. Salvator mundi ex amore Patris missus & datus. Luc. 12.*

15. *Prudentes simplices, ut serpentes & columbæ.*

Ioan. 15. Math. 10.

SPITVO-
DE VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXII.

Sufficit discipulo, ut sit sicut magister ejus; & seruo sicut dominus ejus. Si Patremfamilias Belzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus? Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. Vestri capilli capitis omnes numerati sunt.

Luc. 21. Nolite ergo timere: capillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo qui in caelis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo qui in caelis est.

16.
Sequela
Christi.
Ioan. 12.
Matth.
26.

Si quis mihi ministrat, me sequatur: & ubi ego sum, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus; & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quid proficit homo, si lucretur universum mundum, se autem ipsum perdat, & detrimentum sui faciat?

Matth.
10.
Abrenu-
tiatione
postulat
omnium
suiq. ab-
negati-
onem.
Matth.
16.
Luc. 9.

17.
Perpetua
vigilan-
tia
orandū.

Vigilate, quia nescitis quā hora Dominus vester venturus sit. Attendite vobis, ne forte graventur

corda vestra in crapula & ebrietate, & curis hujus vitae. Videte, vigilate & orate. Dico vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. Sint lumbi vestri praecincti, & lucernae ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis: ut, cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos, cum venerit dominus, invenerit vigilantes. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita invenerit, beati sunt servi illi. Quod vobis dico, omnibus dico, Vigilate.

Matth.
24.
Luc. 21.
Marc. 13.
Matth.
12.
Ostendit
verbi ra-
tio in ju-
dicio red-
denda.
Luc. 12.

Marc. 13.
Matth. 5.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est. Et cum feceritis omnia quae praecpta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quod debuimus facere, fecimus. Filius hominis venturus est in gloria sua, cum Angelis suis: & tunc reddet unicuique secundum opera ejus. Et mittet Angelos suos, & colligent eos qui faciunt iniquitatem, & mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum.

18.
Bonum
exemplū
aliis pro-
bendum.
Luc. 17.
Servi in-
utiles.
Matth.
16.
Terribilis
et finalis
secundū
opera.
Matth. 13.

Omnis qui audit verba mea haec, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui aedificavit domum supra petram, & descendit pluvia, & venerunt flumina, & non

19.
Domus
dua.
Matth. 7.
Prudentia
super
petram.

flave-

SPITO-
MA VI-
EAT
CHRISTI
ANN.
XXXII.

Stulti
super a-
renam.

Ioan. 8.
Luc. 11.

flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat super petram. & omnis qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam: & descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna. Qui ex Deo est, verba Dei audit. Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.

20.
Luc. 10.
Matth.
II.
Parvulus
resuscitatur
Dei Japi-
quæ.

Et exultavit Jesus in Spiritu sancto, & dixit: Confiteor tibi Pater, Domine cæli & terræ, quod abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Et conversus ad discipulos suos, dixit: Beati oculi qui vident quæ vos videtis. Dico enim vobis, quod multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt; & audire quæ auditis, & non audierunt.

CAPUT X.

Miracula. Laus Baptistæ.

1. Iesum mundat leprosum.
2. sanat servum Centurionis.
3. Resuscitat filium viduæ Naim.
4. Commendat Ioannem Baptistam, qui duos de discipulis miserat ad Iesum.

1.
Sanat le-
su lepro-
sum.
Matth. 3.

CUM autem descendisset de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: & ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et

extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus.

Cum autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens: Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Jesus: Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait: Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, & dico huic, Vade, & vadit; & alij, Veni, & venit; & servo meo, Fac hoc, & facit. Audiens autem Jesus miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israël. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham Isaac & Jacob in regno cælorum: filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Jesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer ex illa hora.

Et factum est, deinceps ibat Jesus in civitatem quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Cum autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat, & turba civitatis multa cum illa. Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus

E 2 super

2.
Centurio
onu ser-
vum eua-
rab.

Centurio
onu fa-
deri

Christo
laudato.

3.
Vidua
filium
mortuum
resuscit-
at in
Naim.
Luc. 7.

SPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXII.

super eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit, & tetigit localum. (Hi autem qui portabant, steterunt.) Et ait: Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, & coepit loqui. Et dedit illum matri suae. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, dicentes: Quia Propheta magnus surrexit in nobis, & quia Deus visitavit plebem suam. Et exiit hic sermo in universam Iudaeam de eo, & in omnem circa regionem.

4.
Legatio
discipu-
lorum Ba-
pista ad
desum.

Et nuntiaverunt Joanni discipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de discipulis suis Ioannes, & misit ad Iesum, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt: Ioannes Baptista misit nos ad te, dicens: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? (in ipsa autem hora multos curavit a languoribus suis, & plagis, & spiritibus malis, & caecis multis donavit visum.) Et respondens, dixit illis: Euntes renuntiate Joanni, quae audistis, & vidistis. Quia caeci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur: & beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuntii Ioannis, coepit de Ioanne dicere ad turbas: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste

Respon-
det iis
Christus
se esse
Messiam.

pretiosa sunt & deliciis, in domibus Regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetam? Utique dico vobis, & plusquam Prophetam: hic est enim de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum antefaciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Ioanne Baptista: qui autem minor est in regno caelorum, major est illo. A diebus autem Ioannis Baptista usque nunc, regnum caelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Et omnis populus audiens, & Pulicani, justificaverunt Deum, baptizati baptismo Ioannis. Pharisei autem & legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipso, non baptizati ab eo. Ait autem Dominus: Venis Ioannes Baptista, neque manducans panem, neque bibens vinum: & dicitis: Daemonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens, & dicitis: Ecce homo devorator, & bibens vinum, amicus Publicanorum, & peccatorum.

Commen-
dat Ioan-
nem ut
plusquam
Propheta-
ram; ind-
ut Augu-
lum.
Matth.
11.

Applau-
dit: Chri-
sto publi-
canti: &
populum
spernunt
Pharisei
& legis-
periti.
Luc. 7.

CAPUT XI.

*Vis vere convictionis in conversione
Magdalena. Verbi Dei au-
ditores.*

1. Iesum remittit peccata mulieri peccatrici.
2. Maria Magdalena ministerio & facultati-
bus vivit: Christus & Apostoli.
3. Curat item Iesum daemonicum tacum, &
mutum hominem.
4. Proponit parabolam seminantis, & explicat.
5. Aperit & legit librum Isai in Synagoga.

REGA-

ROGABAT autem illum quidam de Phariseis ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisei, discubuit. Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quoddam accubisset in domo Pharisei, attulit alabastrum unguenti; & stans retro secus pedes ejus, lacrymis cepit rigare pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat. Videns autem Phariseus, qui vocaverat eum, ait intra se, dicens: Hic si esset Propheta, sciret utique quæ & qualis est mulier quæ tangit eum: quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad illum: Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister, dic: Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Simon dixit: Ætimo quia is, cui plus donavit. At ille dixit ei: Rectè judicasti. Et conversus ad mulierem, dixit Simoni: Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam, & quam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigavit pedes meos, & capillis suis terxit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem, ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi, Remit-

tuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra se: Quis est hic, qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem: Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

Et factum est deinceps, & ipse iter faciebat per civitates & castella, prædicans & evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo, & mulieres aliquæ, quæ erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria, quæ vocatur Magdalene, & Joanna uxor Chusæ procuratoris Herodis, & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis.

Et oblatus est ei dæmonium habens, cæcus & mutus, & curavit eum, ita ut loqueretur & videret. Et stupebant omnes turbæ, & dicebant: Numquid hic est filius David? Pharisei autem audientes, dixerunt: Hic non ejicit dæmones, nisi in Beelzebub principe dæmoniorum.

Cùm autem turba plurima conveniret, & de civitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem. Exiit qui seminat, seminare semen suum: & dum seminat, aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cæli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: & natum aruit, quia non habebat humorem. Et

E 3 aliud

EPITOME VI-TAE CHRISTI ANN. XXXII.

1. Peccatrix unguenti & lavat pedes Jesu in domo Pharisei Luc. 7.

Phariseus miratur.

Parabola duorum debitorum.

Peccatrici amor habetur

Peccata ei dimittit Jesus.

2. Christus cum duodecim evangelizans, de facultatibus suis ministrabat mulieres. Luc. 8.

3. Dæmoniaco servato & curato, miratur turbæ, blasphemant Pharisei Matth. 12.

4. Parabola seminantis. Luc. 8.

SPRO-
ME VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXII.

Expli-
tio para-
bola tra-
ditur dis-
cipulis.

5.
Regis
Christus
Isaiam
in Syna-
goga.
Luc. 4.

aliud cecidit inter spinas, & si-
mul exortæ spinæ suffocaverunt
illud. Et aliud cecidit in terram
bonam, & ortum, fecit fructum
centuplum. Hæc dicens, clama-
bat: Qui habet aures audiendi,
audiat. Interrogabant autem eum
discipuli ejus, quæ esset hæc para-
bola. Quibus ipse dixit: Vobis
datum est nosse mysterium regni
Dei, ceteris autem in parabolis: ut
videntes non videant, & audien-
tes non intelligant. Est autem
hæc parabola. Semen, est verbum
Dei. Qui autem secus viam, hi
sunt qui audiunt; deinde venit
diabolus, & tollit verbum de cor-
de eorum, ne credentes salvi fi-
ant. Nam qui supra petram: qui
cum audierint, cum gaudio susci-
piunt verbum; & hi radices non
habent: quia ad tempus credunt,
& in tempore tentationis recedunt.
Quod autem in spinas cecidit, hi
sunt qui audierunt, & à sollicitu-
dinibus, & divitiis, & voluptatibus
vitæ, euntes suffocantur, & non
referunt fructum. Quod autem in
bonam terram: hi sunt, qui in corde
bono & optimo audientes verbum
retinent, & fructum afferunt in
patientia. Et venit Jesus Nazareth
ubi erat nutritus, & intravit se-
cundum consuetudinem suam die
sabbati in synagogam, & surrexit
legere. Et traditus est illi Liber
Isaiæ Prophetæ. Et ut revolvit
librum, invenit locum ubi scrip-
tum erat: Spiritus Dominus
super me: propter quod unxit me,

evangelizare pauperibus misere,
sanare contritos corde, prædicare
captivis remissionem, & cæcis
visum, dimittere cõtractos in
remissionem, prædicare annum
Domini acceptum, & diem retribu-
tionis. Et cum plicuisset li-
brum, reddidit ministro, & sedit.
Et omnium in synagogâ oculi e-
rant intendentes in eum. Cœpit
autem dicere ad illos: Quia hodie
impleta est hæc scriptura in auri-
bus vestris. Et omnes testimo-
niū illi dabant: & mirabantur in
verbis gratiæ, quæ procedebant
de ore ipsius, & dicebant: Unde
huic sapientia hæc, & virtutes?
Nonne hic est faber, filius Joseph
fabri? Nonne mater ejus dicitur
Maria? Unde ergo huic omnia
ista? Jesus autem dixit eis: Amen
dico vobis, quia non est propheta
sine honore, nisi in patria sua,
& in domo sua. Et in cognatione
sua. Et repleti sunt omnes in
Synagoga ira, hæc audientes.
Et surrexerunt, & eiec-
erunt illum extra civitatem, &
duxerunt illum usque ad super-
cilium montis, super quem civitas
illorum erat ædificata, ut præ-
cipitarent eum. Ipse autem tran-
siens, per medium illorum ibat.
Et non fecit ibi virtutes multas,
propter incredulitatem illorum.

CAPUT XII.

Alia Christi miracula, anno ejus
trigesimo tertio.

1. Iesu curat hominem, qui triginta & octo
annis infirmus jacuit, ad Probaticam piscinam.
2. De

De scrip-
tura
interpretatur
le
sum.

Miracu-
tur Japi-
entia
ju veris
& grati-
am.

Matt. 11
Marc. 6
Matt. 12

Luc. 4.

Ejecit
ex Syna-
goga

Matt. 12

SPRITO-
ME VI-
TAR
CHRISTI
ANN.
XXXII.

2. De quinque panibus pascit quinque millia hominum.
3. Super mare ambulat post orationem in monte.
4. Filium Chanaanæ sanat.
5. Surdum & mutum spiritu curat.

I.
Piscina
probativa.
Ioan. 5.

ERAT dies festus Judæorum, & ascendit Iesus Jerosolymam. Est autem Jerosolymis Probativa piscina, quæ cognominatur Hebraicè Betlaïda, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundum tempus in piscinam: & movebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Iesus jacentem, & cognovisset quia jam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille; & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem Sabbatum in die illo. Dicebant ergo Judæi illi qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interro-

Ad motum
Angeli
primus
intrans
sanabatur.

Languidus
88. annos.

Hominem
non habet.
CHRISTI
ANN.
XXXII.
Christum
eum sanavit.

Voluit grabatum in Sabbato.

gaverunt ergo eum: Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinavit à turba constituta in loco. Postea invenit eum Iesus in templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es; jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo, & nuntiavit ludæis, quia Iesus esset qui fecit eum sanum. Propterea persequabantur Iudæi Iesum, quia hæc faciebat in Sabbato.

Post hæc abiit Iesus trans mare Galilææ quod est Tiberiadis: & sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Iesus: & ibi sedebat cum discipulis suis. Cum sublevasset ergo oculos, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, misertus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem, Et coepit illos docere multa: & loquebatur illis de regno Dei, & eos, qui cura indigebant, sanabat. Et cum jam hora multa fieret, dixit ad Philippum: Unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus: Ducentorum Denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dixit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri: Est puer unus hic, qui

Calumnia
ludæorum
de curationibus
in Sabbato
factis.

2.
Sequitur
Christum
turba, ut
deceantur.
Ioan. 6.

Marc. 6.

Luc. 9.

Marc. 6.

Ioan. 6.

Quinque
panibus
& duo-
bus pisci-

VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIII.
bus pas-
sis Chri-
sti quin-
que mil-
lia ho-
minum,

qui habet quinque panes hordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit ergo Iesus: Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accipit ergo Iesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis: Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorû, ex quinque panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cum vidissent quod Iesus fecerat signû, dicebant: quia hic est verè Propheta, qui venturus est in mundum.

3.
Domini
erat solus
in monte
Matt. 14

Et statim compulit Iesus discipulos ascendere in naviculam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimissa turbâ, ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto, solus erat ibi, navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus.

Ambu-
lat super
mare.

Discipu-
li siment

Quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans super mare. Et videntes eum super mare ambulantem, turbati sunt, dicentes: quia phâstasma est. Et præ timore clamaverunt. Statimque Iesus locutus est eis, dicens: Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. Respondens autem Petrus dixit: Do-

mine, si tu es, jube me ad te venire super aquas. At ipse ait: Veni. Et descendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum. Videns verò ventum validum, timuit: & cum cepisset mergi, clamavit dicens: Domine, salvum me fac. Et continuo Iesus extendens manum, apprehendit eum: & ait illi: Modicæ fidei, quare dubitasti? Et cum ascendissent in naviculam, cessavit ventus. Qui autem in navicula erant, venerunt, & adoraverunt eum, dicentes: Verè Filius Dei es. Et cum transfretasent, venerunt in terram Genesar. Et cum cognovissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, & obtulerunt ei omnes malè habentes: & rogabant eum ut vel simbriam vel timentum ejus tangerent. Et quicumque tetigerunt, salvi facti sunt.

Petrus
ambu-
lat in
mari de-
scit.

Adoran-
tes Iesum
discipuli

Curan-
tur mor-
bidi; e-
tiam sa-
tu sim-
bria eju

Et secessit Iesus in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa, cuius filia habebat spiritum immundum, clamavit, dicens ei: Misere mei Domine fili David: filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus, rogabant eum, dicentes: Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait: Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israël. At illa venit, & adoravit eum, dicens: Domine, adjuva me. Qui respondens ait: Non est

4.
Mulier
Chana-
naea in-
tercedit
pro filia
demonia-
ca.
Matt. 15
Mar. 7.
Matt. 15
Discipu-
li etiam
interce-
dunt.

MARGARITUM SPIRITUALE.

est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. At illa dixit: Etiam Domine: nam & catelliedunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

5. Et exiens Jesus de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus: & expuens, tetigit linguam ejus: & suspiciens in cælum, ingemuit, & ait illi: Ephphetha, quod est Adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædicabant: & eò amplius admirabantur, dicentes: Bene omnia fecit, & surdos fecit audire, & mutos loqui.

CAPUT XIII.

Alia miracula. Transfiguratio. Obedientia doctrina & humilitatis.

1. Iesu de septem panibus satiat quatuor millia hominum.
2. Pharisæos signum quærentes rejicit, & ad signum Iona Propheta remittit.
3. Caco u sum in Betsaida restituit.
4. Passionem suam prædicare & prædicare incipit.

5. Transfiguratur coram Petro, Iacobo, & Iohanne.
6. Ejicit dæmonium, quod discipuli ejicere non poterant.
7. Iterum prædicat se passurum.
8. Stasere in ore pisci invento, solvit didrachma pro se & Petro.
9. Discipulos humilitatem docet.

IN diebus illis iterum cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis: Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: & si dimisero eos jejunos in domum suam, deficiunt in via: quidam enim ex eis de longè venerunt. Et responderunt ei discipuli sui: Unde istos quis poterit hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt: Septem. Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, grâtiâs agens fregit, & dabat discipulis suis ut apponerent, & apposuerunt turbæ. Et habebant pisciculos paucos: & ipsos benedixit, & iussit apponi. Et manducaverunt, & saturati sunt, & sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia, & dimisit eos.

Et statim ascendens navim cum discipulis suis, venit in fines Magedan & Dalmanutha. Et exierunt Pharisæi & Sadducæi, & accesserunt ad eum, & cœperunt conquirere cum eo. Et rogaverunt eum, ut signum de cælo ostenderet eis, tentantes eum. Et

10
Quatuor
millia
hominum
satiat le-
su septem
panibus
& paucos
piscibus
Mar. 8.

Super-
fuerit se-
ptem spor-
ta frag-
menta-
rum.

2.
Signum
quærentes
Pharisæi.
Mat. 15.
Mar. 8.
Mat. 23.

3. Reficitur cæco vi- sum ap- posito spu- so oritur. Marc. 8.

3. Reficitur cæco vi- sum ap- posito spu- so oritur. Marc. 8.

4. Passio- nem sua- gradicit. Marc. 9.

5. Transfi- guratio Christi in monte. Mat. 17. Luc. 9. Mat. 17.

ingemiscens spiritu, ait: Quid generatio ista mala & adultera lignum quærit? Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum, nisi signum Jonæ Prophetæ. Et dimittens eos, ascendit iterum navim, & abiit trans fretum, & venit Bethsaidam. Et adducunt ei cæcum, & rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: & expuens in oculos ejus impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret. Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus: & cœpit videre, & restitutus est, ita ut clarè videret omnia. Et misit illum in domum suam, dicens: Vade in domum tuam, & si in vicum introieris, nemini dixeris.

Exinde cœpit Jesus ostendere discipulis suis, quia oportet eum ire Jerosolymam, & multa pati à senioribus, & Scribis, & principibus sacerdotum, & tertia die resurgere. Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hinc stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in virtute.

Et post dies sex assumpsit Jesus Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrem ejus: & ducit illos in montem excelsum seorsum, ut oraret. Et dum oraret, transfiguratus est ante eos. Et resplesit facies ejus sicut sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Et

ecce apparuerunt illis Moyses & Elias cum eo loquentes: & dicebant excessum ejus, quem complecturus erat in Ierusalem. Respondens autem Petrus, dixit ad Iesum: Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moyfi unum, & Eliæ unum. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde. Et accessit Iesus, & tetigit eos, dixitque eis: Surgite, & nolite timere. Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Iesum, et descendentes illis de monte, præcepit illis Iesus, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mortuis resurgat.

Et veniens ad discipulos suos, vidit turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus videns Iesum, stupefactus est, & expaverunt, & accurrentes, salutabant eum. Et interrogavit eos: Quid inter vos conquiritis? Et respondens unus de turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad te, habentem spiritum mutum: qui ubicunq; eum apprehenderit, allidit illum, & spumat, & stridet dentibus, & arescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, & non potuerunt. Qui respon- dens

Colloquuntur cum eo Moyses & Elias. Luc. 9.

Mat. 17.

Vox Patru de nube.

6. Dæmonium, quod discipuli non poterant, Iesu eiecit. Mat. 9.

SPITVS-
MA VI-
TAE
CHRISTI
ANN-
XXXIII.

dens eis, dixit: O generatio incre-
dula, quamdiu apud vos ero?
quamdiu vos patiar? afferte il-
lum ad me. Et attulerunt eum.
Et cum vidisset eum, statim spi-
ritus conturbavit illum: & elisus
in terram, volutabatur spumans.
Et interrogavit patrem ejus: quā-
tum temporis est, ex quo ei hoc
accidit? At ille ait: Ab infantia:
& frequenter eum in ignem & in
aquas misit, ut eum perderet, sed
si quid potes, adjuva nos, miser-
tus nostri. Iesus autem ait illi: Si
potes credere, omniaabilia
sunt credenti. Et continuo exclamans
pater pueri, cum lacrymis
ajebat: Credo, Domine, adjuva
incredulitatem meam. Et cum
vidisset Iesus concurrentem tur-
bam, comminatus est spiritui im-
mundo, dicens illi: surde & mute
spiritus, ego praecepit tibi, exi ab
eo; & amplius ne introeas in eum.
Et exclamans, & multum discer-
pens eum, exiit ab eo, & factus est
sicut mortuus, ita ut multi dice-
rent: quia mortuus est. Iesus au-
tem tenens manum ejus, elevavit
eum, & surrexit. Et cum introis-
set in domum, discipuli ejus se-
cretò interrogabant eum: quare
nos non potuimus efficere eum?
Dixit illis Iesus: Propter incre-
dultatem vestram. Amen quip-
pe dico vobis, si habueritis fidem
sicut granum sinapis, nihil im-
possibile erit vobis. Hoc autem
genus non ejicitur, nisi per ora-
tionem & jejunium.

Omnia
sunt pos-
sibilia
credenti.

Præcepto
Christi
ejicitur
dæmoni-
us.

Matt 17
Fidei je-
junii, &
orationis
efficacia
contra dæ-
mones.

7. Et inde profecti prætergredie-

bantur Galilæam. Docebat autem
discipulos suos, & dicebat illis:
quoniam filius hominis tradetur
in manus hominum, & occident
eum, & occisus tertiâ die resur-
get. At illi ignorabant verbum,
& timebant interrogare eum. Et
contristati sunt vehementer.
Et cum venissent Capharnaum,
acceserunt qui didrachma acci-
piebant, ad Petrum, & dixerunt
ei: Magister vester non solvit di-
drachma? Ait: Etiam. Et cum
intrasset in domum, praevenit
eum Iesus, dicens: quid tibi vide-
tur Simon? Reges terræ à quibus
accipiunt tributum vel censum?
à filiis suis, an ab alienis? At ille
dixit: Ab alienis. Dixit illi Ie-
sus: Ergo liberi sunt filii. Ut au-
tem non scandalizemus eos, va-
de ad mare, & mitte hamum, &
eum piscem, qui primus ascende-
rit, tolle, & aperto ore ejus, inve-
nies staterem; illum sumens, da
eis pro me & te.
Et interrogabat Discipulos
suos: quid in via tractabatis?
At illi tacebant: Siquidem in via
inter se disputaverant, quis eo-
rum major esset. Et advocans Ie-
sus parvulum, statuit eum in me-
dio eorum: quem cum complexus
esset, ait illis: Amen dico vobis,
nisi conversi fueritis, & efficiami-
ni sicut parvuli, non intrabitis in
regnum cælorum. quicumque
ergo humiliaverit se sicut parvu-
lus iste, hic est major in regno cæ-
lorum.

Mar. 9.
Prædicis
iterum
passionem
suam.

Mat. 17
8.

Mat. 17.
Sicere
in ore pis-
cu invenit
tributum
cum sol-
vit pro se
& Petro.

Nō quid
debetis,
sed ne
scanda-
lizaremus
eos.

9.

Marc 9.
Statuit
parvulo
in medio
discipu-
lorum, do-
cet eos
humili-
tatem.

Mat. 18.
Marc. 6.

Mat. 18.

CAPUT XIV.

EPITO-
BE VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIII.

*Manfuetudo Christi Domini in
varius occafionibus.*

1. Iefu veniens in Iudæam reliquit Galilæam, & Samaritanos reiecit, increpat indignationem filiorum Zebedæi.

2. Curat decem leprofos.

3. Docet Ierosolymis in templo in fefto scenope-
gia, turbis credentibus, indignantibus Phariſæis.

4. Sitiens ad fe invitatur. Nicodemus pro eius innocentia refpondet.

5. Iefu aulteram abfolvit.

6. Post varias altercationes Iudæos fe lapidare volentes defert.

1.
Mat. 19.
Luc. 9.
Iefu re-
liquit Ga-
lilæam ve-
nit in Iu-
dæam.

Et migravit Iefus à Galilæa, & faciem fuam firmavit, ut iret in Ierufalem. Et mifit nuntios ante confpectum fuum, & euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum, ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia facies eius erat euntis in Ierufalem. Cùm vidiffent autem difcipuli eius, Iacobus & Ioannes, dixerunt: Domine, vis dicimus ut ignis descendat de cælo, & consumat illos? Et converſus increpavit illos, dicens: Neſcitis cuius ſpiritus eftis. Filius hominis non venit animas perdere, fed ſalvare.

Increpat
indignan-
tes filios
Zebedæi.

2.
Luc. 17.
Decem
leproſos
mundat.

Et cùm ingrederetur Iefus quoddam caſtellum, occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longè, & levaverunt, vocem, dicentes: Iefu præceptor, miſerere noſtri. Quos ut vidit, dixit: Ite, oſtendite vos ſacerdotibus. Et factum eſt, dum irent, mundati ſunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus eſt, reſreſſus eſt, cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante

pedes eius, gratias agens: & hic erat Samaritanus. Reſpondens autem Iefus dixit: Nonne decem mundati ſunt? & novem ubi ſunt? Non eſt inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, niſi hic alienigena. Et ait illi: Surge, vade, quia fides tua te ſalvum fecit.

Solu-
tis Sa-
marita-
nis redi-
it gratias
agens.

Erat autem in proximo dies feſtus Iudæorum, Scenopegia. Et jam die feſto mediante, accendit Iefus in templum, & docebat. Et mirabantur Iudæi, dicentes. Quomodo hic litteras ſcit, cùm non didicerit? quærebant ergo eum apprehendere, & nemo miſit in illum manus, quia nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebant: Chriſtus cùm venerit, Numquid plura ſigna faciet, quæ hic facit? Audierunt Phariſæi turbam murmurantem de illo hæc: & miſerunt Principes & Phariſæi miniſtros, ut apprehenderent Iefum. Dixit ergo eis Iefus. Adhuc modicum tempus vobiscum ſum: & vado ad eum, qui me miſit.

3.
Ioan. 7.
Feſtum
ſcenope-
gia, ſeu
tabernacu-
lorum.
Docet
Chriſtus
in tem-
plo.

Turba
credit,
Phariſæi
indignan-
tur.

In noviffimo autem die magno feſtivitatis, ſtabat Iefus, & clamabat, dicens: Si quis ſitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, ſicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat Spiritus datus, quia Iefus nondum erat glorificatus, Ex illa ergo turba cùm auდიſſet hos ſermo-

4.
Iefu in-
vitat ad
ſe omnes
ſitientes.

nes

nes ejus, dicebant: Hic est verè
 Propheta. Alii dicebant: Hic est
 Christus. Quidam autem dice-
 bant: Numquid à Galilæa venit
 Christus? Nonne Scriptura di-
 cit: Quia ex semine David, & de
 Bethleem castello, ubi erat Da-
 vid, venit Christus? Dissensio
 itaque facta est in turba propter
 eum. Quidam autem ex ipsis vo-
 lebant apprehendere eum: sed ne-
 mo mihi super eum manus. Ven-
 nerunt ergo ministri ad Pontifi-
 ces & Phariseos. Et dixerunt eis
 illi: Quare nō audistis illum? Re-
 sponderunt ministri: Numquam
 sic locutus est homo, sicut hic ho-
 mo. Responderunt ergo eis Pha-
 risæi: Numquid & vos seducti
 estis? Numquid ex Principibus
 aliquis credidit in eum, aut ex
 Phariseis? sed turba hæc quæ nō
 novit legem, maledicti sunt. Di-
 xit Nicodemus ad eos, qui unus
 erat ex ipsis: Numquid lex nōstra
 judicat hominem, nisi prius au-
 dierit ab ipso, & cognoverit quid
 faciat? Responderunt & dixe-
 runt ei: Numquid & tu Galilæus
 es? Scrutare Scripturas, & vide
 quia à Galilæa propheta non sur-
 git. Et reveri sunt unusquisque
 in domum suam.

5. Jesus autem perrexit in mon-
 tem Oliveti: & diluculo iterum
 venit in templum, & omnis po-
 pulus venit ad eum, & sedens do-
 cebat eos. Adducunt autem Scri-
 bæ & Pharisei mulierem in ad-
 ulterio deprehensam: & statue-
 runt eam in medio, & dicunt ei:

Magister, hæc mulier modò de-
 prehensa est in adulterio. In lege
 autem Moyses mandavit nobis
 hujusmodi lapidare. Tu ergo
 quid dicis? Hoc autem dicebant
 tentantes eum, ut possent accusa-
 re eum. Iesus autem inclinans se
 deorsum, digito scribebat in ter-
 ra. Cùm ergo perseverarent inter-
 rogantes eum, erexit se, & dixit
 eis: Qui sine peccato est veltrùm,
 Primus in illam lapidem mittat.
 Et iterum se inclinans, scribebat
 in terra. Audientes autem unus
 post unum exhibant, incipientes à
 senioribus: & remansit solus Ie-
 sus, & mulier in medio stans. Eri-
 gens autem se Iesus, dixit ei: Mu-
 lier, ubi sunt qui te accusabant?
 nemo te condemnavit? Quæ di-
 xit: Nemo, Domine. Dixit autem
 Iesus: Nec ego te condemnabo:
 Vade, & jam ampliùs noli pec-
 care.

Iterum ergo locutus est eis Ie-
 sus, dicens: Amen, amen dico vo-
 bis: si quis sermonem meum ser-
 vaverit, mortem non videbit in
 æternum. Dixerunt ergo Judæi:
 Nunc cognovimus quia dæmo-
 nium habes. Abraham mortuus
 est, & Prophetæ: & tu dicis: Si
 quis sermonem meum servave-
 rit, non gustabit mortem in æter-
 num. Numquid tu major es pa-
 tre nostro Abraham, qui mortuus
 est? & Prophetæ mortui sunt.
 Quem teipsum facis? Respondit
 Iesus: Si ego glorifico meipsum,
 gloria mea nihil est: est Pater
 meus qui glorificat me, quem vos

*Accusa-
toribus o-
stendit in-
psorum
secreta
peccata.*

*Mira
Christi
mansuetu-
dine*

6.
*Sermo
Christi
servatus,
dicit vitam
æternam*

*Indecorū
blasphemia in
Christū.*

APPRO-
BATA VI-
TAR
CHRISTI
ANN.
XXXIII.

Christus
major A-
brahama
& ante
tempus.

Lapida-
re se vo-
lentes de-
feris.

dicitis, quia Deus vester est, & nō cognovistis eum; ego autem novi eum. Et si dixerō quia non scio eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum: vidit, & gavisus est. Dixerunt ergo Judæi ad eum: Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Dixit eis Iesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum: Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.

lutum ex spuro, & linivit lutum super oculos ejus, & dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloë (quod interpretatur Missus.) Abiit ergo, & lavit, & venit videns. Itaque vicini, & qui viderant eum prius quia mendicus erat, dicebant. Nonne hic est, qui sedebat, & mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est. Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille verò dicebat: Quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit: Ille homo, qui dicitur Iesus, lutum fecit, & unxit oculos meos, & dixit mihi: Vade ad natatoriam Siloë, & lava. Et abii, lavi, & video. Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. Adducunt eum ad Phariseos, qui cæcus fuerat. Erat autem Sabbatum, quando lutum fecit Iesus, & aperuit oculos ejus. Iterum ergo interrogabant eum Pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, & lavi, & video. Dicebant ergo ex Phariseis quidam: Non est hic homo à Deo, qui Sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est. Postea cum invenisset eum Iesus, dixit ei: Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, & dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Iesus: Et vidisti eum, & qui

Su ex spu-
to cogit
nō vidit
oculos ca-
eci, suffi-
que la-
vari in
Siloë, &
vidit.

Miratur
vulgum

Pharisei
calumni-
antur vi-
datum
Sabbati

Schisma
inter Ju-
deos de
Christo

Cæcus
dixit esse
prophetam
& filium
Dei.

CAPUT XV.

Alia miracula. Martha Christi hospita.

1. Iesu homini à nativitate cæco visum restituit. Hoc miraculum variè expagitur.
2. Rursum de manibus se lapidare volentium exit.
3. A Martha suscipitur, à Magdalena auditur.
4. Sanat mulierem contractam.
5. Curat hydropticum.

1.
Joan. 9.
Cæcus na-
tus, ut
manife-
starentur
opera
Dei.

ET præteriens Iesus vidit hominem cæcum à nativitate: & interrogaverunt eum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? Respondit Iesus, Neque hic peccavit, neque parentes ejus; sed ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari: quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. Hæc cum dixisset, expuit in terram, & fecit

Lutum
fecit le-

qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait: Credo Domine. Et proci-
 dens adoravit eum. Et dixit ei Ie-
 sus: In iudicium ego in hunc
 mundum veni: ut qui non vident
 videant, & qui vident cæci fiant.
 Et audierunt quidam ex Phariseis,
 qui cum ipso erant, & dixerunt
 ei: Numquid & nos cæci sumus?
 Dixit eis Iesus: Si cæci essetis, nō
 haberetis peccatum. nunc verò
 dicitis: quia videmus. Peccatum
 vestrum manet. Ego sum pastor
 bonus. Bonus pastor animam suā
 dat pro ovibus suis. Alias oves
 habeo, quæ non sunt ex hoc ovi-
 li: & illas oportet me adducere,
 & vocem meam audient, & fiet
 unum ovile, & unus pastor.
 Propterea me diligit Pater: quia
 ego pono animam meam, & ite-
 rum sumam eam. Nemo tollit
 eam à me: sed ego pono eam à
 me ipso, & potestatem habeo po-
 nendi eam, & potestatem habeo
 iterum sumendi eam. Hoc man-
 datum accepi à patre meo. Dis-
 sensio iterum facta est inter Ju-
 dæos propter sermones hos. Di-
 cebant autem multi ex ipsis, Dæ-
 monium habet, & insanit: quid
 eum auditis? Alii dicebant: Hæc
 verba nō sunt dæmonium habentis,
 numquid dæmonium potest
 cæcorum oculos aperire?

2. Facta sunt autem Encænæ in
 Jerosolymis, & hiems erat. Et
 ambulabat Iesus in tēplo, in por-
 ticu Salomonis. Circumdederunt
 ergo eum Judæi, & dicebant ei:
 Quousque animam nostram tol-

lis? si tu es Christus, dic nobis
 palam. Respondit eis Iesus: Lo-
 quor vobis, non creditis. opera
 quæ ego facio in nomine Patris
 mei, hæc testimonium perhibent
 de me: sed vos non creditis, quia
 non estis ex ovibus meis. Ego &
 Pater unum sumus. Sustulerunt
 ergo lapides Judæi, ut lapidarent
 eum. Respondit Iesus: Multa bo-
 na opera ostendi vobis ex Patre
 meo: propter quod eorum opus
 me lapidatis? Responderunt ei
 Judæi: De opere bono non lapi-
 damus te, sed de blasphemia: &
 quia tu, homo cum sis, facis te ip-
 sum Deum. Respondit eis Iesus:
 Nonne scriptum est in lege ve-
 strâ, Ego dixi, dii estis? Si illos di-
 xit deos, ad quos sermo Dei fa-
 ctus est, & non potest solvi Scri-
 ptura; quem Pater sanctificavit,
 & misit in mundum, vos dicitis:
 Quia blasphemias: quia dixi, Fi-
 lius Dei sum? Si non facio opera
 Patris mei, nolite credere mihi. Si
 autem facio, & si mihi non vultis
 credere, operibus credite, ut co-
 gnoscatis, & credatis quia Pater
 in me est, & ego in Patre. Quære-
 bant ergo eum apprehendere: &
 exivit de manibus eorum.

Intravit autem in quoddam
 castellum, & mulier quædam,
 Martha nomine, excepit illum in
 domum suam. Et huic erat soror,
 nomine Maria: quæ etiam sedens
 secus pedes Domini, audiebat
 verbum illius. Martha autem sa-
 ragebat circa frequens ministe-
 rium, quæ stetit, & ait: Domine,
 non

Respon-
 det, ex
 peribus
 conici-
 endum

Iudæi
 conan-
 tur eum
 lapidare

Psal. 81.

Probat fa-
 esse Deum,
 & Filium
 Dei.

3.
 Luc. 10.
 Martha
 excipit
 Christum
 hospitio
 Maria
 ipsum
 audit.
 Martha
 conque-
 ritur.

MATHEO-
 VI-
 TAR
 CHRISTI
 ANN.
 XXXIII.

Pharisei
 suscipi-
 te oves
 cæci.

Ioan. 10
 Christus
 pastor bo-
 nus.

Alia dis-
 sensio lu-
 daeorum
 de Chri-
 sto.

Iudæi in-
 terrugant
 Christum
 an sit
 Messias

EPITO-
MA VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIII.

Maria
prefer-
tur.

4.
Luc. 13.
Mulierē
contractā
sanat
Christus.

Judai i-
serum ca-
lumniā
obiciunt
de Sabba-
to.

5.
Luc. 14.

non est tibi curæ, quòd soror mea reliquit me solam ministrare? dic ergo illi, ut me adjuvet. Et respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha sollicita es, & turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium: Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

Erat autem Iesus docens in Synagoga, Sabbatis. Et ecce mulier, quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. Quam cum videret Iesus, vocavit eam ad se, & ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat Deum. Respondens autem Archisynagogus, indignans quia Sabbato curasset Iesus. Dicebat turbæ: Sex dies sunt in quibus oportet operari: in his ergo venite, & curamini, & non in die Sabbati. Respondens autem ad illum Dominus, dixit: Hypocritæ, unusquisque vestrum Sabbato non solvit bovem suum aut asinum à præsepio, & ducit ad aquam? Hanc autem filiam Abraham, quam alligavit satanas, ecce decem & octo annis, non oportuit solvi à vinculo isto die Sabbati? Et cum hæc diceret, erubescabant omnes adversarii eius: & omnis populus gaudebat in univertis quæ gloriosè fiebant ab eo.

Et factum est, cum intraret Iesus in domum cuiusdam princi-

pis Phariseorum Sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erant ante illum. Et respondens Iesus dixit ad Legisperitos & Phariseos, dicens: Si licet Sabbato curare? At illi tacerunt. Ipsi verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos, dixit: Cujus vestrum atinus aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die Sabbati? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem & ad Invitados parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne fortè honoratior te lit invitatus ab illo; & veniens is, qui te & illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere: sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut, cum venerit qui te invitavit, dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.

Hydropi-
cum sa-
nat in
Sabbato.

Probat il-
licite fi-
ri, ex ip-
si Iudeo-
rum sen-
tentiis.

Parabola
de invita-
tione, &
locum al-
torem am-
bientium.

CAPUT XVI.

Parabolæ. Bened. Etio parvulorum.

1. Iesu proponit parabolam de ove & drachma perditis.
2. De filio prodigo.
3. Loquitur item de divite epulone, & de Lazaro mendico.
4. Et de Phariseo atque Publicano.
5. Manus etiā parvulus impanens benedicit eum.

ERANT

CRISTO-
MA VI-
TAE
CHRISTY
ANN.
XXXII.
LUC. 15.

Jesus con-
vionatur
peccato-
ribus per
parabo-
las.
Parabola
de ove
perdita
& in hu-
meru pa-
stori re-
ducta.

Parabola
de drach-
ma per-
dita &
reperita.

2.
Parabola
de filio
prodigo.

ERANT autem appropinquan-
tes ei Publicani & peccato-
res, ut audirent illum. Et mur-
murabant Pharisei & Scribae,
dicentes: Quia hic peccatores re-
cipit, & manducat cum illis. Et
ait ad illos parabolam istam, di-
cens: Quis ex vobis homo qui
habet centum oves: & si perdidit
unam ex illis, nonne dimittit
nonaginta novem in deserto, &
vadit ad illam quae perierat, do-
nec inveniat eam? Et cum inve-
nerit eam, imponit in humeros
suos gaudens: & veniens domum
convocat amicos & vicinos, di-
cens illis: Congratulamini mihi,
quia inveni ovem meam quae per-
ierat. Dico vobis, quod ita gau-
dium erit in caelo super uno pec-
catore poenitentiam agente, qua
super nonaginta novem justis,
qui non indigent poenitentia.
Aut quae mulier habens drach-
mas decem, si perdiderit drach-
mam unam, nonne accendit lu-
cernam, & everrit domum, &
quaerit diligenter, donec inveniat
eam? Et cum invenerit, convo-
cat amicas & vicinas, dicens: Co-
gratulamini mihi, quia inveni
drachmam quam perdideram? Ita
dico vobis, gaudium erit coram
Angelis Dei super uno peccatore
poenitentiam agente. Ait autem:
Homo quidam habuit duos fi-
lios: & dixit adolescentior ex il-
lis patri: Pater, da mihi portio-
nem substantiae quae me contin-
git. Et divisit illis substantiam.
Et post non multos dies, congre-

gatis omnibus, adolescentior fi-
lius peregre profectus est in regio-
nem longinquam, & ibi dissipavit
substantiam suam vivendo
luxuriose. Et postquam omnia
consummasset, facta est fames va-
lida in regione illa, & ipse coepit
egere. Et abiit, & adhaesit uni ci-
vium regionis illius. Et misit il-
lum in villam suam, ut pasceret
porcos. Et cupiebat implere ven-
trem suum de siliquis, quas porci
manducabant: & nemo illi da-
bat. In se autem reversus, dixit:
Quanti mercenarii in domo pa-
tris mei abundant panibus, ego
autem hic fame pereor! Surgam,
& ibo ad patrem meum, & dicam
ei: Pater, peccavi in caelum, & co-
ram te: jam non sum dignus vo-
cari filius tuus: fac me sicut unum
de mercenariis tuis. Et surgens
venit ad patrem suum. Cum au-
tem adhuc longe esset, vidit il-
lum pater ipsius, & misericordia
motus est, & accurrens cecidit su-
per collum ejus, & osculatus est
eum. Dixitque ei filius: Pater,
peccavi in caelum, & coram te:
jam non sum dignus vocari filius
tuus. Dixit autem pater ad ser-
vos suos: Citò, proferte stolam
primam, & induite illum, & date
annulum in manum ejus, & cal-
ceamenta in pedes ejus: & addu-
cite vitulum saginatum, & occi-
dite, & manducemus, & epule-
mur: quia hic filius meus mor-
tuus erat, & revixit; perierat,
& inventus est.

Et ait Jesus: Homo quidam e-

G

145

Reverto
proficis-
citur.

Dissipa-
vit in bonis
pascis
porcos.

Propensio
redire ad
patrem.

A quo
misericor-
diter suff-
cipitur.

Proficit
& convia-
tio solen-
ni ex-
hilata
tura.

EPITO-
DE VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXIII.

3.
Luc. 16.
Historia
divitiu
epulonū,
& Laza-
ri mendi-
ci.

Mendi-
ci in si-
nu Abra-
hæ, dives
in infer-
no.

Nullum
refrige-
rium in
inferno.

rat dives, qui induebatur purpurâ & bysso, & epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, & lingeabant ulcera ejus. Factum est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahamæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno. Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lazarum in sinu ejus: & ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris: & in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum est, ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. Et ait: Rogo ergo te pater, ut mittas eum in domum patris mei: habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: Habent Moysen & Prophetas, audiant illos. At ille dixit: Non, pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, poenitentiam agent. Ait autem illi:

Si Moysen & Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Dixit autem & ad quosdam, qui in se confidebant tamquam justi, & aspernabantur ceteros, parabolam istam, dicens: Duo homines ascenderunt in templū ut orarent: unus Pharisæus, & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, iniusti, adulteri, velut etiam hic publicanus. Iejuno bis in Sabbato, decimas do omnium quæ possideo. Et publicanus à longè stans, nolebat nec oculos ad cælum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suā ab illo: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur; & qui se humiliat, exaltabitur.

Et offerebant illi parvulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Iesus, indignè tulit, & ait illis: Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos: talium est enim regnum Dei. Amen dico vobis: Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos.

4.
Luc. 11.
Parabola
Pharisæi
arrogan-
ti, & hu-
milu Pub-
licani.

Oratio
superbi.

Oratio
humili-
ti.

Judicium
Christi.

5.
Marc. 11.
Parvuli
benedic-
manu
imponen-
eorum in-
nocentia
in exem-
plum pro-
ponit.

SPITO-
RE VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

Illa ut audivit, surgit citò, & venit ad eum: nondum enim venerat Iesus in castellum, sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha. Iudæi ergo, qui erant cum ea in domo, & consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia citò surrexit & exiit, secuti sunt eam, dicentes: Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Maria ergo, cum venisset ubi erat Iesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, & dicit ei: Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. Iesus ergo, ut vidit eam plorantem, & Iudæos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu, & turbavit seipsum, & dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni, & vide. Et lacrymatus est Iesus. Dixerunt ergo Iudæi: Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non moreretur? Iesus ergo rursus fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca, & lapis superpositus erat ei. Ait Iesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror ejus, qui mortuus fuerat: Domine, jam factet, quatruiduanus est enim. Dicit ei Iesus: Nonne dixi tibi, quoniam si credideris, videbis gloriam Dei? Tulerunt ergo lapidem: Iesus autem elevatis sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me, ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum qui cir-

Collaery-
marus le-
sus.

Iesus so-
la voce
suscitat
Lazarum
à mor-
tuis.

cumstat, dixit: ut credant quia tu me misisti. Hæc cum dixisset, voce magna clamavit: Lazare veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus manus & pedes institis, & facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus: Solvite eum, & finite abire. Multi ergo ex Iudæis, qui venerant ad Mariam & Martham, & viderant quæ fecit, crediderunt in eum. Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos, & dixerunt eis quæ fecit Iesus.

Collegerunt ergo Pontifices & Pharisei concilium, & dicebant: Quid facimus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credunt in eum: & venient Romani, & tollent nostrum locum, & gentem. Unus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit quòd Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

Iesus ergo abiit in regionem iuxta desertum, in civitatem quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis. Proximum autem erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi Ierosoly-

Multi
credunt
in eum.

2.
Pharisei
in concilio
decernunt
mori
Iesum
Christum.

Caiphas
prophetas
et ait
pro populo
mori
debet.

3.
Secedit
Iesus.
Quaritur
à Iudæis
in Pascha
et c.

EPITOMAE VERTAE CHRISTI ANN. XXXIV.

Et Pontificibus ut comprehenderetur.

Ierolymam de regione ante Pascha, ut sanctificarent seipsos. Querebant ergo Iesum, & colloquebantur ad invicem, in templo stantes: Quid putatis, quia non venit ad diem festum? Dederant autem Pontifices & Pharisei mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

Iesus, iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum, dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Domine, ut videam. Et Iesus dixit illi: Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

CAPUT XVIII.

Benignitas Christi erga peccatores.

1. Iesum rursus mortem suam discipulis prae-dicit.
2. Sanat caecum antequam ingrediatur Iericho.
3. A Zachaeo publicano suscipitur.
4. Egressu à Iericho, duobus caecis visum restituit.
5. Sumit carnam in Bethania, ubi Maria eum alabaastro unguenti effuso ungit.

1. Rursus prae-dicit discipulis mortem suam. Matth. 20.

2. Dum appropinquat Iericho, caecum sanatur. Luc. 18.

3. Edidit ueritatem iudaeis.

Et ascendens Iesus Ierolymam, assumpsit duodecim discipulos secretò, & ait illis: Ecce ascendimus Ierolymam, & filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis, & cõdemnabunt eum morte, & tradent eum Gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget.

Eactum est autem, cum appropinquaret Iericho, caecus quidam sedebat secus viam, mendicans. Et cum audiret turbam praeterentem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei, quòd Iesus Nazarenus transiret. Et clamavit, dicens: Iesu fili David, miserere mei. Et qui praebant, increpabant eum ut taceret. Ipse verò multò magis clamabat: Fili David miserere mei. Stans autem

Et ingressus perambulabat Iericho. Et ecce vir nomine Zachaeus, & hic erat princeps publicanorum, & ipse dives; & querebat videre Iesum, quis esset: & non poterat praeter turba, quia staturâ pusillus erat. Et praecurrens, ascendit in arborem sycomorum, ut videret eum, quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Iesus, vidit illum, & dixit ad eum: Zachae, festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Et cum viderent omnes, murmurabant, dicentes quòd ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Zachaeus, dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: & si quid aliquid defraudavi, reddo quadruplum. Ait Iesus ad eum: Quia hodie salus domui huic facta est: eò quòd & ipse filius sit Abrahæ. Venit enim Filius hominis querere & salvum facere, quod perierat.

3. Zachaeus Christus est sycomoro propinquit. Luc. 19.

Inde vocat eum Christus.

Zachaei restitutio quadrupla.

Salvum declarat Dominum.

Et egredientibus illis ab Iericho, secuta est eum turba multa:

4. Duo eam.

Epitoma
VI
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
cos illu-
minat &
Iericho
digressu.
Matt. 20

ecce duo cæci sedentes secus viâ, audierunt quia Iesus transiret: & clamaverunt dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. Et stetit Iesus, & vocavit eos, & ait: Quid vultis ut faciam vobis? Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum Iesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum.

5.
Cena in
domo Si-
monis le-
prosi
Ioan. 12.

Jesus ergo antequam dies pasche venisset Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus quem suscitavit Iesus. Fecerunt autem ei cenam ibi, & Martha ministrabat; Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo. Cum autem esset in Bethania in domo Simonis leprosi, & recumberet; Maria accessit ad eum habens alabastrum unguenti nardi, pistici, pretiosi, & unxit pedes ejus, & exersit capillis suis, & fracto alabaistro effudit super caput ipsius recubentis, & domus impleta est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus: Quare hoc unguentum non vœniit trecentis denariis, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non, quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur, portabat. Sciens autem Iesus, dixit: Sine illam: bonum opus operata est in me: pauperes enim semper habetis vo-

Matt. 26
Maria
Magdale-
na ungit
Dominum
nardo.
Mar. 14.
Ioan. 12.
Iudas

Iscario-
tes indi-
gnatur.

Iesu Ma-
ria factum
defendit

biscum, & cum volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Mittens hæc unguentum hoc in corpus meum, prævenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, dicetur & quod hæc fecit, in memoriam ejus. Cognovit ergo turba multa ex Iudæis, quia Iesus illic est: & venerunt, non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit à mortuis. Cogitaverunt autem principes sacerdotum, ut & Lazarum interficerent: quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum.

Iudæi
contra
Christum
& Laza-
rum con-
spirant.

CAPUT XIX.

Triumphalis ingressus ad passionem in Ierusalem.

1. Iesu insidens asino venit Ierosolymam.
2. Flet super civitatem, ejusque ruinam prædicit.
3. Vendentes & ementes eicit e templo.
4. Gentiles ipsam adeunt per Philippum. Vox de celo eum clarificat.

IN crastinum autem, cum appropinquasset Iesus Ierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliveti, misit duos discipulos, dicens eis: Ite in castrum, quod contra vos est, & statim invenietis asinam alligatam, & pullum cum ea, super quem nemo adhuc hominum sedit, solvite, & adducite mihi. Et si quis vobis aliquid dixerit, dicit, quia Dominus his opus habet, & confestim dimittet eos.

1.
Venit
Iesus Ier-
solymam
asinum in-
sidentem.
Ioan. 12.
Matth.
21.

Hoc

MARGARITUM SPIRITUALE.

SPITO-
ME VI-
TAR
CHRISTI
ANN.
XXXIIV.
Adim-
plentur
de hoc
proph-
tia.

Sternit ei
turba ve-
stes & ra-
mos pal-
marum.
Luc. 19.
Ioan. 12
Matt. 21
Marc. 11

Osfanna
in excel-
sis.

Luc. 19.

3.
Iesus flet
super ci-
vitatem,
ajnu. rui-

Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur, quod dictum est per Prophetam, dicentem: Dicite filiæ Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, & pullum filium subiugalis. Euntes autem discipuli, fecerunt sicut præcepit illis Iesus. Et adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta tua, & cum desuper sedere fecerunt. Eunte autem illo, plurima turba quæ venerat ad diem festum, acceperunt ramos palmarum, & processerunt obviam ei, & straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant frondes & ramos de arboribus, & sternerant in via. Et cum appropinquaret jam ad descensum montis Oliveti, cœperunt omnes turbæ descendentium, quæ præcedebant & quæ sequebantur, gaudentes laudare Deum voce magna, super omnibus quas viderant virtutibus, & clamabant dicentes: Osfanna filio David: Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israël. Benedictum quod venit regnum patris nostri David. Pax in cælo, gloria in excelsis, Osfanna in altissimis. Et quidam Pharisæorum de turbis, dixerunt ad illum: Magister, increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

Et ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super illam, dicens: Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad

pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te undique, & ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem: eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ.

Et cum intrasset Ierosolymam, commota est universa civitas, dicens: quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Iesus Propheta à Nazareth Galilææ. Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumeto, & suscitavit eum à mortuis. Propterea & obviam venit ei turba, quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos: Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. Et intravit Iesus in templum Dei, & eiciebat omnes vendentes & ementes in templo, & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit: & dicit eis, Scriptum est: Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci, & claudi in templo, & sanavit eos. Videntes autem Principes Sacerdotum & Scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes: Hofanna filio David, indignati sunt, & dixerunt ei:

Au-

nam de-
plorat.

3.
Populus
Christum
cōfiteatur,
Pharisei
murmuranti-
bus.
Matt. 21
Ioan. 12

Iesus eji-
cit nego-
tiatores à
templo.
Matt. 21

La-
tra-
visum
Laz-
arum
in cu-
patis.

1.
Ier-
soly-
man-
no in
Ier-
soly-
man-
nath.

EPITO-
BA VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Respon-
det Phari-
saei indi-
gnanti.
Gm.
4.
Gentiles
rogant
Philippu,
ut eos ad
Iesum
adducat.
Joan. 12.

Non de
caelo Ie-
sum cla-
rificant.

Audis quid isti dicunt? Iesus au-
tem dixit eis: Utrique; numquam
legistis, quia ex ore infantium &
lactentium perfecisti laudem?
Erant autem quidam gentiles,
ex his qui ascenderant ut adora-
rent in die festo. Hi ergo accesserunt
ad Philippum, qui erat à
Bethsaida Galilææ, & rogabant
eum, dicentes: Domine, volumus
Iesum videre. Venit Philippus, &
dicit Andreæ: Andreas rursus
& Philippus dixerunt Iesu. Iesus
autem respondit eis, dicens: Veni
hora, ut clarificetur Filius homi-
nis. Nunc anima mea turbata
est. Et quid dicam? Pater, sal-
vifica me ex hac hora. Sed pro-
pterea veni in horam hanc. Pater,
clarifica nomen tuum. Venit ergo
vox de caelo; Et clarificavi, &
iterum clarificabo. Turba ergo,
quæ stabat & audierat, dicebat
tonitruum esse factum. Alii dice-
bant: Angelus ei locutus est. Res-
pondit Iesus, & dixit: Non pro-
pter me hæc vox venit, sed pro-
pter vos. Nunc iudicium est mundi:
nunc princeps hujus mundi
ejicietur foras. Et ego si exalta-
tus fuero à terra, omnia traham
ad meipsum. Hoc autem dice-
bat, significans quia morte esset mo-
giturus.

CAPUT XX.

De consummatione sæculi.

- 1. Iesu maledixit ficulneæ.
- 2. Quæ proinde aruisse inventa est.
- 3. Docet in templo, ostenditq. quod sit magi-

mum mandatum, & quod simile manimo.
4. Prædicat eversioem templi. Loquitur de
consummatione sæculi.
5. De iudicio finali & generali.

ET cùm jam vespera esset hora,
Abiit foras extra civitatem in
Bethaniam cum duodecim, ibi-
que mansit. Manè autem rever-
tens in civitatem, esuriit. Cum-
que vidisset ficum arborem unam se-
cus viam, venit ad eam, si quid
fortè inveniret in ea. Et nihil in-
venit, nisi folia tantùm: non e-
nim erat tempus ficorum. Et ait
illi: Numquam ex te fructus na-
scatur in sempiternum. Et arefa-
cta est continuò ficulnea. Et ve-
niunt Ierosolymam. Et erat do-
cens in templo. Principes au-
tem Sacerdotum, & Scribæ, &
Principes plebis quærebant illū
perdere, & non inveniebant quid
facerent illi. Omnis enim popu-
lus suspensus erat, audiens illum.
Et cùm vespera facta esset, egre-
diebatur de civitate. Et cùm ma-
nè transirent, viderunt ficum aridam
factam à radicibus, & mirati
sunt discipuli. Et recordatus Pe-
trus, dixit Iesu: Rabbi, ecce ficus,
cui maledixisti, aruit. Respon-
dens autem Iesus ait eis: Habetis
fidem Dei. Amen dico vobis, quia
si habueritis fidem, & non hæsi-
ta-veritis, omnia quæcumque petie-
ritis in oratione, evenient vobis.
Et veniunt rursus Ierosolymam.
Et docente illo populum in
templo, & evangelizante, Phari-
sæi convenerunt in unum: & in-
terrogavit eum unus ex eis Legis
doctor,

1.
Maledi-
ctio ficul-
neæ ste-
rilis.
Marc. 11
Matth. 21

Luc. 19
Iudai in-
sidiantur
Christo

2.
Ficus ar-
ruit em-
maledi-
ctioe
Domini.
Marc. 11
Matth. 21

Fidei est
fiduciam

3.
Manda-
tum me-
um, Dei dile-
ctio, &

MARGARITUM SPIRITUALE. 93

EPITOME VI-TAE CHRITI. ANN. XXXIV. secundum dilectio proximi. Luc. 20. Matt. 22.

doctor, tentans eum : Magister, quod est mandatum magnum in lege? Ait illi Iesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet & Prophetæ.

4. Iesus pradicat templi destructionem. Mat. 24.

Et egressus Iesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli eius, ut ostenderet ei ædificationes templi. Ipse autem respondens, dixit illis: Videris hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruat. Sedente autem eo super Montem oliveri, accesserunt ad eum discipuli secretò, dicentes: Dic nobis, quando hæcerunt? & quod signum adventus tui, & consummationis sæculi?

Signa consummationis. Pseudopropheta. Frigus charitativus.

Respondens Iesus, dixit eis: Videte ne quis vos seducat: multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: & multos seducent. Et quoniam abundavit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Qui autem perseverit usque in finem, hic salvus erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in universo orbe, in testimonium omnibus gentibus: & tunc veniet consummatio. Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi usque modò, neque fiet. Et nisi breviati fuissent dies illi, non fuisset salva omnis caro: sed propter e-

Universali prædicatione Evangelii.

Tribulatio omnium maxima.

lectos breviabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut illic, nolite credere: surgent enim pseudochristi & pseudoprophetae, & dabunt signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur) si fieri potest) etiam electi. Ecce prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est, nolite exire; ecce in penetralibus, nolite credere. Statim autem post tribulationem dierum illorum, sol obscurabitur, & luna non dabit lumen suum: & tunc parebit signum Filii hominis in caelo & tunc plangent omnes tribus terræ, & & videbunt Filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa, & majestate.

Præmonitio contra falsos doctores.

Signum secundum adventum.

5. Iudicium generale. Matt. 25.

Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, & omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ, & congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis: & statuet oves quidem à dextris suis, hœdos autem à sinistris. Tunc dicet Rex his, qui à dextris ejus erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare: sitivi, & dedistis mihi bibere: hospes eram, & collegistis me: nudus, & cooperuistis me: infirmus, & visitatis me: in carcere eram, & venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, dicentes: Domine, quando te vidi-

Sententia pro electis, eorum operibus misericordia.

H mus

HOSPITUM
VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

Senten-
tia con-
tra repro-
bos, ex
neglectu
operum
miseri-
cordia.

mus esurientem, & pavimus te? sitientem, & dedimus tibi potum? quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te? aut nudum, & cooperuimus te? aut quando te vidimus infirmum aut in carcere, & venimus ad te? Et respondens Rex, dicit illis: Amen dico vobis; quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicit & his qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem aeternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi potum: hospes eram, & non collegistis me: nudus, & non cooperuistis me: infirmus, & in carcere, & non visitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut infirmum, aut in carcere, & non ministravimus tibi? Tunc respondebit illis, dicens: Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.

CAPVT. XXI.

Pascha & coena ultima Eucharistica.

1. Paciscitur Iudas cum Iudeis.
2. Paratur agnus Paschalis.
3. Comeditur cum Apostolis.
4. Lavat Iesu pedes discipulorum.
5. Instituit sacram Eucharistiam.

6. Prædicit sui traditionem per Iudam.
7. Et abnegationem sui futuram per Petrum.

APPROPINQUABAT autem dies festus azymorum qui dicitur Pascha: & dixit Iesus discipulis suis: Scitis quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum, & seniores populi in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas: & consilium fecerunt ut Iesum dolo tenerent & occiderent. Timebant vero plebem, & dicebant: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes sacerdotum, ut proderet eum illis. Et ait ad illos: Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradam? At illi audientes gavisi sunt, & constituerunt ei triginta argenteos. Et spondit. Et exinde quærebat opportunitatem, quomodo traderet illum sine turbis.

Venit autem dies azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. Et accesserunt discipuli ad Iesum, & dixerunt ei: Quò vis eamus, & paremus tibi comedere pascha? At Iesus misit Petrum & Ioannem, & dixit ad eos: Ite in civitatem ad quemdam. Ecce enim introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans: sequimini eum in domum in quam intrat, & dicite patrifamilias domus: Dicit tibi magister, Tempus meum pro-

I.
Vendit
Dominus
Iudas Iscariotes.
Luc. 22.
Matth.
26.

Mar 14
Matth.
26.
Luc. 22

2.
Matth.
26.
Mar. 14
Pascha
coena
paratur

Luc. 22
Matth.
26.

MARGARITUM SPIRITUALE: 39

SPITOM-
BER V-
TAB
CHRISTE
ANN.
XXXIV.
LUC. 22.

prope est: ubi est diversorium ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum, & illic parate nobis. Et abierunt discipuli ejus, & venerunt in civitatem, & invenerunt sicut dixerat illis, & fecerunt sicut constituit eis, & paraverunt pascha.

3.
Mar. 14.
Luc. 22.
Manducet Iesus Pascha cum duodecim Apostolis.

Vespere autem facto, venit Iesus cum duodecim. Et cum facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis: Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit: Accipite, & dividite inter vos. Dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.

4.
Ioan. 13.
Apostolus pedes lavat Iesus

Sciens igitur Iesus quia venit hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cum diabolus jam misisset in cor, ut traderet eum Iudas Simonis Iscariotæ, sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit, & ad Deum vadit; surgit à cœna, & ponit vestimenta sua: & cum accepisset linteum, præcinxit se. Deinde mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes discipulorum, & extergere linteo quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus:

Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Iesus, & dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modò; scies autem postea. Dicit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Iesus. Si non laverò te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Domine, nò tantum pedes meos, sed & manus, & caput. Dicit ei Iesus: Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eorù, & accepit vestimenta sua: cum recubuiisset iterum, dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me Magister, & Domine, & benedicitis; sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus & Magister, & vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. Amen, amen dico vobis: Non est servus major Domino suo: neque Apostolus major eo, qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

Petrus stupescit cum recusat lavari

Exemplum humilitatis & dilectionis

Cœnantibus autem illis, accipit Iesus panem, & gratias egit, & benedicens fregit, deditque discipulis suis, & ait: Accipite & comedite: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem accipiens postquam cœnavit, gratias egit, & de-

5.
Matt. 26
Mar. 14.
Luc. 21.
Venit Iesus charissimus institutio.

SPYTO
DE VI-
TAN
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

dit illis, dicens: Bibite ex hoc omnes, Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

6.

IOAN. 13
LUC. 22.
MATT. 26

Prædicit
ait Iesu
proditionem
Iudæ.

Discipuli
inde
anxian-
tur.

LUC. 22.
IOAN. 13.

Christus
indicit
Ioanni
proditionem.

Satan
introiit
in Iudam

Et protestatus est Iesus, & dixit: Ecce manus tradentis me, mecum est in mensa. Amen, amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebat ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret. Et contristati valde, cœperunt singuli dicere: Numquid ego sum Domine? At ipse respondens ait: Unus ex duodecim qui intingit mecum manum in paropside, me tradet. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: verumtamen vae homini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Judas qui tradidit eum, dixit: Numquid ego sum Rabbi? Ait illi: Tu dixisti. Et cœperunt discipuli quærere inter se, quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Iesus. Innuvit ergo huic Simon Petrus, & dixit ei: quis est de quo dicis? Itaque cum recubisset ille supra pectus Jesu, dicit ei: Domine, quis est? Respondit Iesus: Ille est, cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Iudæ Simonis Iscariotæ. Et post buccellam, introiit in eum satanas. Et dixit ei Iesus: Quod facis, fac citius. Hoc autem nemo sci-

vit discumbentium, ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant, (quia loculos habebat Iudas) quod dixisset ei Iesus: Eme ea quæ opus sunt nobis ad diem festum: aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam, exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset, dixit Iesus: Nunc clarificatus est filius hominis, & Deus clarificatus est in eo. Vos autem estis, qui permanistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum: ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo, & sedetis super thronos, iudicantes duodecim tribus Israel.

Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quod ego vado, vos non potestis venire. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicem. In hoc cognoscant omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit ei Simon Petrus: Domine, quod vadis? Respondit Iesus: Quod ego vado, non potes me modo sequi, sequeris autem postea. Ait autem: Simon, ecce satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Dicit ei Petrus: Quare non possum te sequi modo? Tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire: animam meam pro te ponam.

Respon-

LUC. 21

Regnum
celorum
promittit
vobis.

7.

IOAN. 11
Manda-
tum no-
vum di-
lectionis
dat Apo-
stolus.

LUC. 21

Prædicit
Iesu Pe-
tro tri-
nam ne-
gationem.
IOAN. 14

LUC. 22

IOAN. 11

SPIRO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Matth.
31.

Respondit ei Iesus: Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter me neges. Respondens Petrus ait illi: Etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter omnes discipuli dixerunt. Et ait illis Iesus: Dico vobis, quod adhuc hoc quod scriptum est, oportet impleri in me. Et cum iniquis deputatus est.

LUC. 22.

CAPUT XXII.

Sermo post cenam.

1. Iesu post cenam dulcissimis verbis Apostolos suos consolatur, dilectionem proximorum commendans.
2. Mandatum novum dilectionis.
3. Ardenti oratione discipulos suos Patri commendat.

I.
Ioan. 14
Consolatur Iesus
Apostolos suos.

NON turbetur cor vestrum, vado parare vobis locum. Et si abiero, & praepravero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis. Ego ad Patrem vado: & quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me, mandata mea servate: & ego rogabo Patrem, & alium patetum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos, veniam ad vos. E-

Spiritum
sanctum
palliat
eum.

goviuo, & vos vivetis. In illo die vos cognoscetis: quia ego sum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligitur a Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Si quis diligit me, sermonem meum servabit: & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me, sermones non servat. Haec locutus sum vobis apud vos manens. Paraclerus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quaecumque dixerero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet: Audistis quia ego dixi vobis: Vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem. Et nunc dixi vobis priusquam fiat, ut cum factum fuerit, credatis. Iam non multa loquar vobiscum: ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio: surgite, eamus hinc.

Dilectio
mandatorum
obser-
vantiam
operante

Parasle-
sus omnia
veritatis
Docet.

Dilectio
Christi
perficitur
ex absen-
tia corpo-
rali ipsius

Manete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego

2.
Ioan. 15
Manda-
tum di-
lectionis
inculca-
tur.
Manen-
dum in
Christo

EPITOMAE VI-TAE CHRISTI ANN. XXXIV.

ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arefcet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis, petetis, & fiet vobis. Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si praecepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei praecepta servavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur. Hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Majorem hæc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego precipio vobis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat, diligeret: quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei, quæ dixi vobis: Non est servus major dño suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò. Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Modicum & jam non videbitis me: & ite-

rum modicum, & videbitis me. Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vertetur in gaudium. Nunc quidem tristitiam habetis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrũ, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Ecce venit hora, & jam venit, ut dispergami unufquisque in propria, & me solum relinquantis. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero præcedam vos in Galilæam. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis: sed confidite, ego vici mundum.

Hæc locutus est Jesus; & sublevatis oculis in cælum, dixit: Pater, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te. Opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciã. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti, & sermonem tuum servaverunt. Ego pro eis rogo. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, ut sint unum, sicut & nos. Quos dedisti mihi, custodivi: & nemo ex eis periit, nisi filius perditionis. Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, &

Prædictio
Jesu discipulis
de futura
tristitia
& postea
hæc vitam
æternam

Matt. 11

Ioan. 11

3.
Ioan. 11
Dicitur
ma. Cur
si orati
pro discipulis
& omnibus
fidelibus

Qui diligit, servat mandata.

Fideles non sunt de hoc mundo.

Ioan. 16

Eni si
delium
en. Chri
stus in
ter se.

EPITOME VI-TAE CHRISTI ANN. XXXIV. & illi sint mecum; ut videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut dilectio, quâ dilexisti me, in in ipsis sit, & ego in ipsis.

CAPUT XXIII.

Agonia in horto.

1. Iesu cum discipulis venit in hortum ubi nonprehendus erat: orat Patrem, sudatq; sanguinem.
2. Iudas dux cohortis osculo tradit Christum.
3. Christus se capi permittit, sed prius solo verbo dejicit adversarios.
4. Petrus amputat auriculam Malchi; increpatur à Christo, Apostoli ceteri se fugiunt.

1. Igitur hymno dicto, egressus Iesus cum discipulis suis, ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Et venit cum illis trans torrentem Cedron, in villam quæ dicitur Gethsemani, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, & discipuli ejus. Et dixit discipulis suis: Sedete hic, donec vadam illuc, & orem. Et assumpsit Petrum, & Jacobum, & Joannem, & cepit pavere, & moestus esse. Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate mecum. Et avulsus est ab eis, quantum iactus est lapidis, & positus genibus procidit super terram in faciem suam, orans, ut si fieri posset, transfiret ab eo hora, & dixit: Abba, pater, omnia tibi possible sunt: si vis, transfer calicem hunc à me: verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. **Et cum surre-**

xisset ab oratione, venit ad discipulos suos, & invenit eos dormientes præ tristitia, & ait illis: quid dormitis? Et dicit Petro: Simon dormis? non potuisti una hora vigilare mecum? Surgite, vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Et iterum secundo abiit, & oravit, dicens: Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Et reversus venit, & iterum invenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum gravati, & ignorabant quid responderent ei. Et relictis illis, iterum abiit, & oravit tertio, eundem sermonem dicens. Apparuit autem illi Angelus de cælo, confortans eum: & factus in agonia, prolixius orabat. Et factus sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Tunc venit tertio ad discipulos suos, & ait illis: Dormite jam & requiescite: sufficit, ecce appropinquavit hora, & Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus, ecce qui me tradet, propè est.

Sciebat autem & Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis. Judas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros (adhuc Jesu loquente) venit illuc, & cum eo turba multa cum laternis, & gladiis, & fustibus, & armis. Dederat autem signum eis, dicens: Quemcumque osculatus fuerit

Sopor discipulorum.

Matth. 26.

Angelus Christo agonizanti apparuit: Sudor sanguinis.

2. Ioan. 18 Iudas osculum proditorium. Matth. 26 Luc. 22. Mar. 14.

Tristitia Christi, & trina oratio.

EPITOMAE VI-TAE CHRISTI ANN. XXXIV.

fuero, ipse est tenete eum, & ducite caute: & antecedebat eos. Et statim accedens ad Iesum, dixit: Ave Rabbi: & osculatus est eum. Iesus autem dixit illi: Amice, ad quid venisti? Juda, osculo filium hominis tradis?

3. Ioan. 18. Iesu solo verbo prostermit aduersarios.

Sciens itaque Iesus omnia quae ventura erant super se, processit, & dixit eis: quem quaeritis? Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat autem & Judas qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis, Ego sum; abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogavit eos: Quem quaeritis? Illi autem dixerunt. Iesum Nazarenum. Respondit Iesus: Dixi vobis, quia ego sum. Si ergo me quaeritis, sinite hos abire: ut impleretur sermo quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdidisti ex eis quemquam. Tunc accesserunt illi, & manus iniecerunt in Iesum, & tenuerunt eum.

Permittit se capi.

Matth. 26.

4. Luc. 22. Petrus auriculam Malchi gladio abscidit. Matth. 26. Ioan. 18.

Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percutimus in gladio? Simon ergo Petrus, extendens manum, exemit gladium suum, & percutiens servum Principis Sacerdotum, amputavit illi auriculam dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Respondens autem Iesus, ait: Sinite usque huc. Et cum tetigisset auriculam eius, sanavit eum. Et dixit Petro: Converte gladium tuum in vaginam. Om-

Incraspatur Petrus: & sanatur Malchus. Matth. 26.

nes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt. Calicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? an putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi plus quam duodecim legiones Angelorum? quomodo ergo implebuntur Scripturae, quia sic oportet fieri? Et ait turbis, & ad eos qui venerant ad se, Principes Sacerdotum, & magistratus templi, & seniores: Tanquam ad latronem existis cum gladiis & fustibus comprehendere me. Quotidie eram apud vos, & sedebam in templo docens, & non metenuistis: sed haec est hora vestra, & potestas tenebrarum. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturae Prophetarum. Tunc discipuli ejus omnes, relicto eo, fugerunt. Adolescentem quidam sequebatur eum amictus sindone, super nudo, & tenuerunt eum. At ille, rejecta sindone, nudus profugit ab eis.

Luc. 22. Iesu dicit exprobra aduersarios.

Fugit discipulus & adolescentem sindone abiecit. Marc. 14.

CAPUT XXIV.

Iesus examini impiorum traditus.

- 1. Iesu ad Annam ducitur: a lapam a servo Pontificis accipit. Petrus ter negat.
- 2. Iesu condemnatur & illudatur in domo Caiphae.
- 3. In concilio Iudaorum denud exagitur, & inde ad Pilatum rapitur.
- 4. Iudas seipsum suspendit. Ager figuli, sive Haceldama.
- 5. Iesu adductus ad Pilatum in Praetorium, coram eo accusatus tacet, & innocens declaratur.
- 6. Mittitur ad Herodem, & inde remittitur ad Pilatum.

COHORS

MARGARITUM SPIRITUALE. 61

BRITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

I.
Vexatio
Christi
in domo
Annae.
Caipha
cōsiliū.
Petrus &
alii disci-
pulus
sequun-
tur Chri-
stum.
Petri pri-
ma nega-
tio.

Exami-
natio
Iesu à Pen-
tificis.

Alapa.

COHORs autem, & tribunus, & ministri Judæorum ligaverunt Jesum, & adduxerunt eum ad Annam primum: erat enim forcer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius; Erat autem Caiphæ, qui consilium dederat Judæis, Quia expedit unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alii discipuli. Discipulus autem ille erat notus Pontifici, & introivit cum Iesu in atrium Pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius, qui erat notus Pontifici, & dixit ostiariæ, & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: Nūquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Nō sum. Stabant autem servi & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se. Erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis, & de doctrina ejus. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo; ego semper docui in synagoga, & in templo, quod omnes ludæi conveniunt; & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens: Sic respondes Pontifici? Respondit ei Iesus: Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me cædis? Et misit eum An-

nas ligatum ad Caipham Pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, & dixit: Non sum. Dicit ei unus ex servis Pontificis, cognatus ejus cujus abscidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negavit Petrus: & statim gallus cantavit. Et conversus Dominus, respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: Quia prius quàm gallus cantes, ter me negabis. Et egressus foras Petrus flevit amarè.

Et adduxerunt Iesum ad Caipham summum sacerdotem, ubi Scribæ & seniores convenerant. Quærebant autem falsum testimonium contra Iesum, ut eum morti traderent, & non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissimè autem venerunt duo falsi testes, dicentes: Quoniam nos audivimus eum dicentem: Possum destruere templum Dei, & post triduum reædificare illud. Et non erat conveniens testimonium illorum. Et exurgens Princeps Sacerdotum in medium, interrogavit Iesum, dicens: Nihil respondes ad ea quæ isti adversum te testificantur? Iesus autem tacebat, & nihil respondit. Et rursus Princeps Sacerdotum interrogabat eum, & dixit ei: Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus.

Misus
ad Cai-
phas

Alia
& certis
Petri ne-
gatio.

Gallus
cantat.
Luc. 22.

Ponti-
ficem
agit Pe-
trum.

2.
Matt. 26
Vexatio
in domo
Caipha.

Falsi tes-
tes.
Mar. 14.
Matt. 26

Adjuro
Pontifex
Iesum.

3. *Luc. 22. Iteratum suamen in concilio Iudeorum.* *Mat. 27.*
 ftus Filius Dei. Iesus autem dixit illi: Tu dixisti, ego sum. Verumtamen dico vobis: A modò videbitis Filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli. Tunc Princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid vobis videtur? At illi omnes condemnauerunt eum, & respondentes dixerunt: Reus est mortis. Et viri qui tenebant illum, illudebant ei, cœdentes. Et cœperunt conspuere in eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cœdere. Alii autem palmas in faciem ejus dederunt, & interrogabant eum, dicens: Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit? Et alia multa blasphemantes, dicebant in eum.

*Luc. 22.
 Mar. 14.
 Mat. 26.*

Confunditur, & colaphis eaditur, & velatur.

3. Et ut factus est dies, confestim convenerunt, & consilium iniierunt omnes Principes Sacerdotum, & seniores populi, & Scribæ adversum Iesum, ut eum morti traderent, & duxerunt illum in concilium suum, dicens: Si tu es Christus dic nobis. Et ait illis: Si vobis dixerò, non credetis mihi: si autem & interrogavero, respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivi-

Clava Christi professo.

Iterum à Iudæis damnatur.
Mat. 27.

mus de ore ejus. Et surgens omnis multitudo eorum, vinctum adduxerunt Iesum, & tradiderunt Pontio Pilato Præsidi.

Tunc videns Iudas, qui eum tradidit, quòd damnatus esset, pœnitentiâ ductus, retulit triginta agenteos Principibus Sacerdotum & senioribus, dicens: Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, recessit: & abiens, laqueo se suspendit. Principes autem Sacerdotum, acceptis argenteis dixerunt: Non licet eis mittere in carbonam, quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Hacedama, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per Ieremiam Prophetam dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretium appetiati, quem appetiaverunt à filiis Israël, & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

Adducunt ergo Iesum à Caïpha in prætorium. Erat autem manè: & ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha. Exiit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc? Responderunt & dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pi-

4. Inutilis pœnitentia Iudæ.

Sufficit dicit se.

Emittit pretia Christi vendit ager figulis.

5. Ioan. 18. Iesu ad prætorium adducto Pilatus stans.

MARGARITUM SPIRITUALE. 63

EPITO- ME VI- TA H OURI- STI ANN. XXXIV. Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum.

Luc. 23. Accusatur seditionum.

Pilatus Christum examinavit. Ioan. 18. Mat. 27. Ioan. 18.

Qui se Regem faceret, sed non de hoc mundo.

Christum veritatis sequebatur.

Pilatus Christum innocentem pronuntiavit.

faretur, nihil respondit. Tunc Pilatus rursus interrogavit eum, dicens: Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? non respondes quidquam? Iesus autem amplius non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur Praeses vehementer. At illi invalescebant dicentes: Commovet populum, docens per universam Iudaeam, incipiens a Galilaea usque huc.

Luc. 23. Marc. 15.

Christus tacet.

Luc. 23.

6. Mittitur Iesus ad Herodem.

Pilatus autem audiens Galilaeam, interrogavit si homo Galilaeus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus. Herodes autem viso Iesu, gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eod quod audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil respondebat. Stabant autem Principes Sacerdotum & Scribae constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo, & illisit indutum veste alba, & remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem.

Remittitur ab Herode ad Pilatum.

CAPUT XXV.

Iesus a Pilato damnatur.

1. Iesu ad mortem postulatur, frustra veniente Pilato, & ipsius uxore.
2. Flagellatur, & spinis coronatur.
3. Ecce homo. Clamores Iudaeorum contra Iesum.
4. Morti adjudicatus, voluntati Iudaeorum traditur, ut cruci affigatur.

PILATŪS autem convocatis Principibus Sacerdotum, & magistratibus, & plebe, dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc hominem quasi avertentem populum,

& ecce ego coram vobis interrogans, nullam causam invenio in homine isto, ex his in quibus eum accusatis, sed neque Herodes.

Nam remisisti vos ad illum, & ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam. Per diem autem solemnem consueverat Præses populo dimittere unum ex vinctis, quemcumque petissent: habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas, qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis, & dixit: Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, an Iesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens: Nihil tibi & justo illi: Multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem Sacerdotum, & seniores persuaserunt populis, ut magis peterent Barabbam, Iesum verò perderent. Respondens autem Præses, ait illis: Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi simul omnes clamaverunt: Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Iesum: Quid igitur vultis

*Pilatus
sestus est
innocentia
Christi.
Mat. 27.
Mar. 15.
Cupis
eum di-
mittere.*

*Uxor Pi-
lasi sol-
licita de
Christo.*

*Judæi
Barabbam
proponunt
Christo.*

faciam de Iesu, qui dicitur Christus? At illi succlamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis: Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis invenio in eo, corripiam ergo illum, & dimittam. At illi magis clamabant, dicentes: Crucifigatur.

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagellavit. Et milites Præsidis, suscipientes Iesum, duxerunt in atrium prætorij, & congregaverunt ad eum universam cohortem, & exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei: & plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, & arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Ave Rex Judæorum. Et acceperunt arundinem, & percuriebant caput ejus, & conspuiebant eum, & dabant ei alapas.

Exiit iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, quia nullam invenio in eo causam. (Exiit ergo Iesus, portans coronam spineam, & purpureum vestimentum.) & dicit eis: Ecce homo. Cum ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite; ego enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.

Cum

*Christum
postulant
ad cruci-
cem.*

*2.
Ioan. 19.
Mat. 27.
Mar. 15.
Christum
flagella-
tur.*

*Corona-
tur spinis*

*3.
Ioan. 19.
Ecce ho-
mo.*

*Postula-
tur iterum
ad crucem.*

SPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Non re-
ponder
Pilato.

Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est praetorium iterum, & dixit ad Iesum: Unde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Iesus: Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. Et exinde quaerebat Pilatus dimittere eum. Iudaei autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris: omnis enim qui se Regem facit, contradicit Caesari.

Iudaei
serrent
Pilatum
rationibus
Politi-
cibus.

4.
Ioan. 19
Iterum
postula-
tur Chri-
stus ad
crucem.

LUC. 23.

Ioan. 19.

Iudaei
negant
Christum
Regem
suum.
Mat. 27.
Pilatus
manuum
abluit.

Pilatus autem cum audisset hos sermones, adducit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraice autem Gabbatha. Erat autem parasceve Paschae, hora quasi sexta, & dicit Iudaeis: Ecce Rex vester. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Et instabant vocibus magnis, postulantes ut crucifigeretur, & inualescebant voces eorum. Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Respondērunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Caesarem. Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, accepta aqua lavit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum a sanguine iusti huius, vos videritis. Et respondens universus populus, dixit: Sanguis

ejus super nos, & super filios nostros. Tunc Pilatus volens populo satisfacere, adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit ergo illis Barabbam, qui propter homicidium & seditionem missus erat in carcerem: Iesum vero tradidit voluntati eorum, ut crucifigeretur.

Mat. 27
Tradit
tamen
Christum
voluntati
Iudaeorum.

CAPUT XXVI.

Iesu Christi crucifixio in Calvariae monte. Septem ultima verba. Mors. Sepultura.

1. Iesu crucem bajulans ad Calvariam ducitur & crucifigitur cum duobus latronibus. Ora pro crucifixoribus.
2. Titulus Crucis a Pilato conscriptus.
3. Milites dividunt vestimenta Christi: alii crucifixum blasphemant.
4. Iesu latroni paradisum promittit.
5. Compassio Filii & Matris.
6. Emitit spiritum cum clamore valido. Sol obscuratur.
7. Signa in morte Christi: confessio Centurionis, & compassio turbae.
8. Lancea vulneratur & aperitur latus Christi: sicut aqua & sanguis.
9. Sepelitur a Ioseph ab Arimathaea, & aromatibus conditur.
10. Custodia militum sepulchro apponitur.

SUSCEPERUNT autem Iesum, & sexuerunt eum chlamyde, & induerunt vestimentis ejus, & eduxerunt eum, ut crucifigerent. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum qui dicitur Calvariae locum, Hebraice Golgatha. Et cum ducerent eum, invenerunt & apprehenderunt hominem Cyrenaeum, nomine Simonem, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi: hunc angariaverunt, & imposuerunt illi crucem portare post Iesum. Sequebatur autem illum

1.
Ioan. 19
Mat. 27.
Iesus
crucem
suam bajulans
ad
Calvariae
locum.
Luc. 23.
Simon Cyrenaeus
bajulans
eam post
eum.
Mar. 15.
Luc. 25. v

SPITO-
ME VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

Consola-
tur Iesus
mulieres
plorantes

Ioan. 19
Vinum
myrrha-
rum felle
mixtum
bibit.

Crucifi-
gitur in-
ter latro-
nes.

Orat pro
inimicis.

VERBUM

1.

2.

Ioan. 19
Titulum
signum.

multa turba populi, & mulierum
quæ plangebant & lamentaban-
tur eum. Conversus autem ad il-
las Iesus, dixit, Filiæ Ierusalem,
nolite flere super me, sed su-
per vos ipsas flere, & super fi-
lios vestros: [quonia mece veni-
ent dies, in quibus dicent: Bea-
tæ steriles & ventres qui non ge-
nuerunt, & ubera quæ non lacta-
verunt. Tunc incipient dicere
montibus, Cadite super nos, &
collibus, Operite nos. Quia si in
viridi ligno hæc faciunt, in arido
quid fiet? Ducebantur autem &
alii duo nequam cum eo, ut inter-
ficerentur, & venerunt in locum
Calvariæ. Et dederunt ei vinum
myrrhatum bibere, cum felle mi-
xtum: & cum gustasset, noluit bi-
bere. Et ibi crucifixerunt eum,
& cum eo duos latrones, unum à
dextris, & alterum à sinistris ejus,
medium autem Iesum. Et imple-
ta est Scriptura, quæ dicit: Et cum
iniquis reputatus est. Iesus au-
tem dicebat: Pater dimitte illis,
non enim sciunt quid faciunt.

Scripsit autem & titulum cau-
sæ ejus Pilatus, & posuit super
crucem supra caput ejus. Erat au-
tem scriptum: Iesus Nazarenus,
Rex Iudæorum. Hunc ergo ti-
tulum multi Iudæorum legerunt,
quia prope civitatem erat locus
ubi crucifixus est Iesus. Et erat
scriptum Hebraicè, Græcè, & La-
tinè. Dicebant ergo Pilato Pon-
tifices Iudæorum: Noli scribere
Rex Iudæorum; sed quia ipse di-
xit, Rex sum Iudæorum. Re-
spondit Pilatus: Quod scripsi,
scripsi.

Milites ergo cum crucifixissent
eum, acceperunt vestimenta ejus
(& fecerunt quatuor partes, uni-
cuique militi partem) & tunicam.
Erat autem tunica inconsutilis,
desuper contexta per totum. Di-
xerunt ergo ad invicem: Nō scin-
damus eam, sed sortiamur de il-
la cuius sit. Ut impleretur quod
dictum est per Prophetam dicen-
tem: Partiti sunt vestimenta mea
sibi, & in vestem meam miserunt
sortem. Et milites quidem hæc
fecerunt, & sedentes servabant
eum. Et stabat populus spectans.
Prætereuntes autem blasphema-
bant eum moventes capita sua, &
dicentes: Vah qui destruis tem-
plum Dei, & in tribus diebus il-
lud reedificas. salvum fac temet-
ipsum: si Filius Dei es, descende
de cruce. Similiter & Principes
Sacerdotum illudentes, ad alter-
utrum cum Scribis & senioribus
dicebant: Alios salvos fecit, se-
ipsum non potest salvum facere.
Si Christus Rex Israel est, descen-
dat nunc de cruce, ut videamus
& credamus. Confidit in Deo, li-
beret nunc eum si vult. Dixit e-
nim: quia Filius Dei sum. Illu-
debant autem ei & milites acce-
dentes, & dicentes: Si tu es Rex
Iudæorum, salvum te fac.

Vnus etiam de his qui pende-
bant latronibus, blasphemabat
eum dicens: Si tu es Christus,
salvum fac te ipsum, & nos.
Respondens autem alter incre-
pabat eum, dicens: Neque tu ti-
mes Deum, quod in eadem dam-
natio-

3.
Milites
vestes
Christi
dividit
tunicam
inconsu-
tilem su-
te parti-
untur.

Luc. 23.
Mat. 27.
Blaspho-
mant
Christum
prætere-
untes; &
Principes
Sacerdo-
tum.

Mat. 27.
Mat. 27.

Luc. 23.
Milites
etiam.

4.
Luc. 23.
Latrones
in initio
blaspho-
mant.

SPITIO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Vnu ta-
men post
in ipsum
credidit.
V. II.

natione es? Et nos quidem iuste, spiritum meum. Et hæc dicens, inclinato capite, emisit spiritum.

Clamans
moriur.

7.

Mat. 27.
Alia pro
diga.
Velum
templi
scinditur

IOAN. 19
COMPAS-
SIO MATRIS
& FILII.

Et dixit illi Iesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.

Resurgit
multis.

VERBUM
XII.

Stabant autem iuxta crucem Iesu, mater eius, & soror matris eius Maria Cleophae, & Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Iesus matrem, & discipulum tantem quem diligebat, dicit matri suae: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

Marc. 15
Confessio
Centurionis.

Mat 27.

5. A sexta autem hora tenebrae factae sunt super universam terram, usque ad horam nonam: & obscuratus est sol. Et circa horam nonam clamavit Iesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lama sabachthani! quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me! Quidam autem illic stantes & audientes, dicebant: Ecce Eliam vocat iste. Postea sciens Iesus quia jam omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dicit: Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Et continuo currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto, & imposuit arundini, & dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant: Sine, an veniat Elias liberans eum. Cum ergo accepisset Iesus acerum, dixit: Consummatum est. Et clamans voce magna, ait: Pater, in manus tuas, commendo

Computro
filio &
compassio
turbae.
Luc. 23.

VERBUM
IV.

Tenebrae
Eclipsis
solis.
Mar. 15.
Clamor
Domini
in cruce.

Insuper
familiam
rimum, &
mulierum
devotam.
Mar. 17.

VERBUM
V.

IOAN. 19
SITIO ACE-
TIUM.

8.

Mat 27.

acerum, dixit: Consummatum est. Et clamans voce magna, ait: Pater, in manus tuas, commendo

Ioan. 19
Franguntur
latronum
crura, non
autem
Christi.

VERB. VI
LUC. 23.

VERBUM
XII.

Pater, in manus tuas, commendo

sum

APIT6-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Aperitur
latus lan-
cea, exit
sanguis,
& aqua.

sum autem cum venissent, viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura: sed unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit sanguis, & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit, ut & vos credatis: facta sunt enim haec ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

9.
Mar. 15.
Mat. 27.
Luc. 23.
Ioan. 19
Ioseph ab
Arima-
thaa pe-
sit corpus
Iesu ad
sepelien-
dum.

Postea autem cum jam sero esset factum (quia erat parasceve, quod est ante Sabbatum) ecce venit homo quidam dives ab Arimathaea civitate Iudaeae, nomine Ioseph, nobilis decurio, vir bonus & justus, qui & ipse discipulus erat Iesu, & non consenserat consilio & actibus eorum, & expectabat regnum Dei. Hic audacter introivit ad Pilatum, & petiit ut tolleretur corpus Iesu. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito Centurione, interrogavit eum si jam mortuus esset: & cum cognovisset, donavit corpus Ioseph, & iussit reddi. Ioseph autem mercatus sindonem, venit, & tulit corpus Iesu. Venit autem & Nicodemus, ferens mixturam myrrhae & aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Iesu, & involverunt in sindone munda, & ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudaeis sepelire. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, & in horto monumentum novum,

Quid sit
ipsum
aromati-
bus iuxta
et Nico-
demus.

Sepelien-
tium in
monu-
mento
novo.

quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceven Iudaeorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Iesum. Et advolverunt saxum magnum ad ostium monumenti, & abierunt. Erant autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrum. Subsecutae autem & aliae mulieres viderunt monumentum, & quemadmodum positum erat corpus ejus. Et revertentes paraverunt aromata & unguenta.

Mulier
locum
notant

Altera autem die, quae est post Parasceven, convenerunt Principes sacerdotum & Pharisei ad Pilatum, dicentes: Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne forte veniant discipuli ejus, & furentur eum, & dicant plebi, Surrexit a mortuis: & erit novissimus error peior priore. Ait eis Pilatus: Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum: signantes lapidem cum custodibus. Et mulieres sabbato quidem filaverunt secundum mandatum.

10.
Mar. 27
Iudaei
postulant
ut sepul-
chrum a
militibus
custodiat-
ur.

Custodi-
tur.
Luc. 24

CAPUT XXVII.

Resurrectio gloriosa. Christus apparet mulieribus.

- 1. Sanctae mulieres in die Dominica resurrectionis mane veniunt ad monumentum, & Angelos vident.
- 2. Petrus & Ioannes currunt ad sepulchrum, & intrant.
- 3. Magda-

MARGARITUM SPIRITUALE. 69

PRIMO- 3. Magdalena ad sepulchrum perseveranti ap-
 ME VI- parei Christus, & ab ea agnoscitur.
 TAB 4. Item ei & aliis mulieribus sese videndum
 CHRITI. offert.
 ANN. 5. Etiam ipsi custodes annuntiant resurrectionem.
 XXXIV.

1. PRIMA autem sabbati valde di-
 LUC. 24. pluculo venerunt ad monu-
 Mar. 16. mentum, portantes quæ parave-
 Matth. rant aromata, ut ungerent Iesum.
 28. Et ecce terræ motus factus est ma-
 Mar. 16. gnus. Et dicebant ad invicem:
 Mulieres devota
 veniunt
 ad sepul-
 chrum.

Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Angelus enim Domini descendit de cælo, & accedens revolvit lapidem, & sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus sicut nix. Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui. Respondens autem Angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim quod Iesum, qui crucifixus est, quæritis. Non est hic, surrexit enim, sicut dixit. Venite, & videte locum ubi positus erat Dominus. Et citò euntes, dicite discipulis ejus & Petro, quia surrexit: & ecce præcedet vos in Galilæam. Ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Et illæ ingressæ, non invenerunt corpus Domini Iesu. Et factum est, dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Cum timerent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quæritis viventem cum mortuis? non est hic, sed surrexit. Recordamini qualiter

Matth. 28. Angelus revolvit lapidem.

Mulieribus resurrexerunt Christi nuntiat.
 Mar. 16. Matth. 28.

Luc. 24. Duo alii Angeli.

Recordamini qualiter

locutus est vobis cum adhuc in Galilæa esset, dicens: Quia oportet filium hominis tradi in manus peccatorum, & crucifigi, & die tertia resurgere. Et recordatæ sunt verborum ejus, & exierunt citò de monumento cum timore & gaudio magno, currentes nuntiare discipulis ejus. Erat autem Maria Magdalene, & Joanna, & Maria Jacobi, & ceteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, & non crediderunt illis.

Mat. 28. Luc. 24. Mulieres sanctæ annuntiant discipulis.

Petrus autem surgens, & alius discipulus quem amabat Iesus, venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, & ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, & venit primus ad monumentum. Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina, non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introivit in monumentum, & procumbens vidit linteamina sola posita, & sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum, & vidit & credidit: nò dum enim sciebant Scripturam, quia oportet eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

2. Ioan. 20. Petrus & Joannes properant ad sepulchrum.

Intrat Petrus.

Intrat Joannes.

Credunt resurrexisse.

Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fletet, inclinavit se, & prospexit

3. Magdalenæ foris ad sepulchrum.

K in

li. 27. m. 28.

at. 27. d. 41. Juliam sepulchrum d. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

at. 27. d. 41. Juliam sepulchrum d. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.

EPHRA-
IM VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Abraham,
frater &
perseve-
ravit.

Apparet
ei Domi-
nus.
Colloqui-
um cum
Domino.

Agnovit
Dominum
Iesum ex
visu.

4.
Mat. 28.
Ierusalem
apparet
Magda-
lenae &
aliis mu-
lieribus.

Mar. 16.
Joan. 20

5.
Mat. 28.
Custodes
sepulchri

in monumentum, & vidit duos
Angelos in albis sedentes unum
ad caput, & unum ad pedes, ubi
positum fuerat corpus Iesu. Di-
cunt ei illi: Mulier, quid ploras?
Dicit eis: Quia tulerunt Dñm
meum, & nescio ubi posuerunt
eum. Hæc cum dixisset, conversa
est retrorsum, & vidit Iesum stantem,
& nō sciebat quia Iesus est. Dicit
ei Iesus: Mulier, quid ploras? quæ
quæris? Illa existimans quia hor-
tulanus esset, dicit ei: Domine, si
sustulisti eum, dicito mihi, ubi po-
suisti eum, & ego eum tollam. Di-
cit ei Iesus: Maria. Conversa il-
la dicit ei: Rabboni, quod dicitur
Magister. Dicit ei Iesus: Noli me
tangere, nondum enim ascendi
ad Patrem meum. Vade autem
ad fratres meos, & dice eis: Af-
cendo ad Patrem meum, & Pa-
trem vestrum, Deum meum, &
Deum vestrum.

4. Venit Maria Madgalene cum
aliis mulieribus: & ecce Iesus oc-
currit illis dicens: Ave. Illæ au-
tem acceperunt, & tenuerunt pe-
des ejus, & adoraverunt eum.
Tunc ait illis Iesus: Nolite time-
re, ite, nuntiate fratribus meis, ut
eant in Galilæam, ibi me vide-
bunt. Surgens ergo Iesus manẽ
prima sabbati, apparuit primò
Magdalene: quæ vadens nun-
tiavit discipulis lugentibus &
flentibus: Quia vidi Dominum,
& hæc dixit mihi.

5. Ecce autem quidam de custo-
dibus venerunt in civitatem, &
nuntiaverunt Principibus Sacer-

dotum omnia quæ facta fuerant.
& congregati cum senioribus,
consilio accepto, pecuniam co-
piosam dederunt militibus, di-
centes: Dicite quia discipuli ejus
nocte venerunt, & furati sunt no-
bis dormientibus. Et si hoc au-
ditum fuerit à Præsidente, nos sua-
debimus ei, & securos vos facie-
mus. At illi acceptâ pecuniâ, fe-
cerunt sicut erant edocti. Et di-
vulgatum est verbum istud apud
Judæos, usque in hodiernum
diem.

CAPUT XXVIII.

Apparitiones factæ discipulis.

1. Iesu in die resurrectionis apparet duobus
discipulis euntibus in Emmaus: item Petro.
2. Apparet discipulâ, janua clausa ad eos in-
gressum.
3. Rursum post dies octo, præsentè Thoma, ve-
nit ad eos.
4. Signa Iesu Christi quæ fecit, non extant
scripta in libro Evangelicâ.

1. **D**uo autem ex discipulis Iesu
ibant ipsa die in castellum,
quod erat in spatio stadiorum se-
xaginta ab Ierusalem, nomine
Emmaus. Et ipsi loquebantur ad
invicem de his omnibus quæ ac-
ciderunt. Et factum est, dum fa-
bularentur, & secum quærerent,
& ipse Iesus appropinquans ibat
cum illis: oculi autem illorum
tenebantur, ne eum agnoscerent.
Et ait ad illos: Qui sunt hi ser-
mones, quos confertis ad invi-
cem ambulantes, & estis tristes?
Et respondens unus, cui nomen
Cleophas, dixit ei: Tu solus pere-
grinus es in Ierusalem, & non co-
gno-

annun-
tiant re-
surrexi-
onem.

Pecunia
corrum-
puitur.

1.
Luc. 24
Appariti-
o Iesu du-
obus disci-
pulis &
senioribus
in Em-
maus.

SEPTIMO
ME VI-
TAB
CHRISTI
ANN.
XXXIV.
Sanctum
colloquium
de Christi
passione
& resurrectione.

gnovisti quæ facta sunt in illa his diebus? quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Jesu Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere & sermone, coram Deo & omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi Sacerdotes & Principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum: nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israël: & nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos: quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, & non invento corpore ejus, venerunt, dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, & ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non invenerunt. Et ipse dixit ad eos: O stulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt Propheta: Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moysè & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quod ibant, & ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum, dicentes: Manene nobiscum, quoniam advesperascit, & inclinata est jam dies. Et intravit cum illis. Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, ac fregit, & porrigebat illis. Et aperti

sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas? Et surgentes eadem hora, regressi sunt in Ierusalem, & invenerunt congregatos undecim; & eos qui cum illis erant, dicentes: Quod surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, & quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

Cùm autè hæc loquerentur, & serò esset die illo, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Iudæorum; venit Iesus, & stetit in medio eorum, & dicit eis, pax vobis, ego sum, nolite timere. Conturbati verò, conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis: quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas, & pedes, quia ego ipse sum: palpate, & videre, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cùm hoc dixisset, ostendit eis manus & pedes & latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino. Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. Et cùm manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit iterum, Pax vobis.

Apparuit etiam Petrus

2. Ioan. 20 Ingressus ad undecim discipulos Januam clausam. Luc. 24

Ostendit se non esse spiritum

Ioan. 20 Luc. 24

Manducavit cum illis.

K 2 Sicut

Aperit illi Christum sensum scripturarum.

Hostis excipitur ab illis: manifestatur in fractione panis.

Ascensio admirabilis.

EPITOME VITAE CHRISTI ANN. XXXIV. Ioan. 20. *Dat illi Spiritum sanctum.*
Sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hoc cum dixisset, insufflavit, & dixit eis: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis, quando venit Iesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, & Thomas cum eis.

Venit Iesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomae: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & adfer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit ei: Dominus meus, & Deus meus. Dixit ei Iesus: Quia vidisti me, Thomas, credidisti: beati qui non viderunt, & crediderunt.

4. Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quae non sunt scripta in libro hoc. Haec autem scripta sunt, ut credatis, quia Iesus est Christus Filius Dei, & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

1. Iesu apparet discipulis ad mare Tiberiadis, Petrus Pastor ovium a Christo ponitur.
2. Deinde apparet Christus in monte Galilaea.
3. Promittit etiam eis Spiritum sanctum, summum, docet Scripturarum.
4. Et ascendit in caelum coram ipsis.

POSTEA manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic: Erant simul Simon Petrus, & Thomas qui dicitur Dydimus, & Nathanael, qui erat a Cana Galilaeae, & filii Zebedaei, & alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus & nos tecum. Et exierunt, & ascenderunt in navim: & illa nocte nihil prederunt. Mane autem facto stetit Iesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli, quia Iesus est. Dixit ergo eis Iesus: Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non. Dicit eis: Mittite in dexteram navigii rete, & invenietis. Miserunt ergo, & jam non valebant illud trahere praemultitudine piscium. Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro: Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunicam succinxit se (erat enim nudus) & misit se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, & piscem super-

Ioan. 11
Discipuli in mari piscari apparet Iesu.

Capiunt eum iuxta ingenium multitudinem piscium.

Petrus ambulat in mari.

IN ITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

positum, & panem. Dicit eis Iesus: Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete.

Manducatur cum
eis Christi
fuit.

Dicit eis Iesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? scientes quia Dominus est, Et venit Iesus, & accipit panem, & dat eis, & piscem similiter.

Trina
interrogatio ad
Petrum;
& trina
iussu pas-
cendi o-
ves.

Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis, diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei iterum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? & dixit ei: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oves meas. Amen, amen dico tibi, cum esses junior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extends manus tuas, & alius te cinget, & ducet quod tu non vis. Hoc autem dixit, significans quod morte clarificaturus esset Deum.

Predicavit
Petro
mortis
genus.

2.
Matth.
28.
Apparet
discipulis
Iesu
in monte
Galilaeae.

Undecim autem discipuli abierunt in Galilaeam, in montem ubi constituerat illis Iesus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitaverunt. Et accedens Iesus, locutus est eis, dicens:

Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra. Euntes ergo in mundum universum, docete omnes gentes, & praedicare Evangelium omni creaturae baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis. Etenim ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem saeculi.

Mittis
eos pra-
dicatum
in uni-
versum
orbem.
Mar. 16.
Matth.
28.

Et dixit ad eos: Haec sunt verba quae locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quae scripta sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas, & dixit eis: Quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere a mortuis tertia die, & praedicari in nomine eius poenitentiam, & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Ierosolyma. Vos autem testes estis horum. Et ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sedete in civitate, quoad usque induamini virtute ex alto.

3.
Luc. 24.
Aperit
illis sensum
scripturarum.

Promittit
illis
Spiritus
sanctum.

Eduxit autem eos foras in Bethaniam: & postquam locutus est eis, elevatis manibus suis benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in caelum, & sedet a dextris Dei. Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno, & erant semper in templo, laudantes & benedicentes

4.
Benedicens
discipulis,
in caelum
ascendit.
Luc. 24.
Mar. 16.

K 3 Deum,

EPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXIV.
IOAN. 21

Deum. Sunt autem & alia multa quae fecit Iesus: quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

Hanc Epitomen Vitae Christi in compendium longè brevius redegit Blofius in Articulis xxvi. quos sub finem hujus Margariti Spiritualis pius Lector inveniet.

CAPIT XXX.

APPENDIX EX
ACTIS APOSTOLO-
RUM.

Continens ascensum Domini IESU
in caelum, & descensum Spiritus
sancti in discipulos.

1. Christus per quadraginta dies post resurrectionem apparet discipulis, docetq; eos, quae sunt de regno Dei.
2. Ascensio Christi: post quam Apostoli manent in Ierusalem.
3. Eligitur sortibus Matthias loco Iudae proditoris in Apostolum.
4. Adventus Spiritus sancti: Concio prima Petri, & conversio multorum ad fidem.

1.
Act. 1.
Conver-
satur Ie-
su cum
suis 40.
dies post
resurre-
ctionem.

JESUS praebuit discipulis suis seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei. Et convivens, praecipis eis, ab Ierolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris: Quam audistis (inquit) per os meum: quia Ioannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto, non post multos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum dicentes: Domine, hi in tempore hoc restitues regnum Israel? Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora

Colloquia
de futu-
ro regno
Dei.

vel momenta, quae Pater posuie in sua potestate; sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudaea, & Samaria, & usque ad ultimum terrae.

Et cum haec dixisset, videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumque intuerentur in caelum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui & dixerunt: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? hic Iesus, qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum. Tunc reversi sunt Ierolymam a monte qui vocatur Oliveti, qui est juxta Ierusalem, sabbati habens iter. Et cum introissent, in coenaculum ascenderunt ubi manebant Petrus & Ioannes, Iacobus & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomaeus & Matthaeus, Iacobus Alphaei, & Simon Zelotes, & Iudas Iacobi: hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu, & fratribus ejus.

In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit, (erat autem turba hominum simul ferè centum viginti.) Viri fratres, oportet ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit & exivit inter nos Dominus Iesus, incipiens a baptismo Joannis usque in diem qua

2.
Ascensio
Christi
in caelum

3.
Piscus in
caelorum

Manent
Apostoli
in oratione

3.
Matthias
eligitur
Apostolus
loco Iudae
proditoris

MARGARITUM SPIRITUALE. 79

SPITO-
ME VI-
TAE
CHRISTI
ANN.
XXXIV.

qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph, qui vocabatur Barfabas, qui cognominatus est Justus, & Matthiam. Et orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nostri omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, accipere locum ministerii hujus & Apostolatus, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis, & cecidit fors super Matthiam, & annumeratus est cum undecim Apostolis.

4.
Act. 2.
Spiritus
sanctus
in ignem
descen-
dit lin-
guam.

Et cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus est repente de caelo sonus, tamquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispersitæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum: & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Jerusalem habitantes Judæi, viri Religiosi ex omni natione quæ sub caelo est. Facta autem hac voce, convenit multitudo, & mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes, & mirabantur dicentes: Nonne ecce omnes isti, qui loquuntur, Galilæi sunt? & quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram, in qua nati sumus? Parthi, & Medi,

Super
inde mul-
tudo In-
dorum.

& Ælami, & qui habitant Mesopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Phrygiam, & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyæ quæ est circa Cyrenem, & advenæ Romani, Judæi quoque, & Profelyti, Cretes, & Arabes; audivimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei. Stupebant autem omnes, & mirabantur, ad invicem dicentes: quidnam vult hoc esse? Alii autem iridentes, dicebant: Musto pleni sunt isti. Stans autem Petrus cum undecim, levavit vocem suam, & locutus est eis: Viri Judæi, & qui habitatis Jerusalem universi, hoc vobis notum sit, & auribus percipite verba mea. Nō enim, sicut vos aestimatis, hi ebrii sunt, cum sit hora diei tertia: sed hoc est, quod dictum est per Prophetam Joël: Et erit in novissimis diebus, (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: & prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ, & juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt. Et quidem super servos meos, & super ancillas meas, in diebus illis effundam de Spiritu meo, & prophetabunt: & dabo prodigia in caelo sursum, & signa in terra deorsum, sanguinē, & ignem, & vaporem fumi. Sol convertetur in tenebras, & luna in sanguinē, antequam veniat dies Domini magnus & manifestus. Et erit, omnis qui invocaverit nomen Domini, salvus erit.

Concis
prima Pe-
tri ad Co-
los.

Joël 2.
Propheta
de ca-
piofa gen-
tilium
conver-
sione.

HLU-